Ἀριθ. 208 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Δ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὄγδοος

Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐντῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

23 Δεκεμβρίου 1879

Σφραγὶς τῆς πόλ(εως) καὶ ἐπαρχ(ίας)
ΑΡΓΟΥΣ

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

ΚΙΝΕΖΟΥ ΠΑΘΗΜΑΤΑ ΕΝ ΚΙΝΑΙ

Μυθιστορία Ἰουλίου Βέρν. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου.

Συνέχεια· ἴδε σελ. 785.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

Ὅπου ὁ Κὶν-Φὸ σπουδαίως προτείνει ὅ,τι σπουδαίως ἀποδέχεται ὁ Βάγγ.

Ὁ φιλόσοφος δὲν εἶχεν ἔτι κατακλιθῆ. Ἐξηπλωμένος ἐπὶ ἀνακλίντρου, ἀνεγίνωσκε τὸν τελευταῖον ἀριθμὸν τῆς «Ἐφημερίδος τοῦ Πεκίνου», καὶ συνωφρυοῦτο ἐνίοτε, ὁσάκις ἡ ἐφημερὶς ἀπέτεινεν ἔπαινόν τινα πρὸς τὴν βασιλεύουσαν δυναστείαν τῶν Τσίγγ.

Ὁ Κὶν-Φὸ ὤθησε τὴν θύραν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, καὶ πεσὼν ἐπί τινος κλιντῆρος, εἶπεν εὐθὺς χωρὶς προοιμίων:

— Βάγγ, ἔρχομαι νὰ σοῦ ζητήσω μίαν ἐκδούλευσιν.

— Ὅσας θέλεις! ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος, ἀφίνων τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα. Λέγε, υἱέ μου· ὁμίλει ἀφόβως, καὶ εἶμαι πρόθυμος εἰς ὅ,τι δήποτε θέλῃς.

— Ἡ ἐκδούλευσις τὴν ὁποίαν περιμένω, ὑπέλαβεν ὁ Κὶν-Φό, εἶνε ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἅπαξ μόνον δύναται νὰ προσφέρῃ φίλος εἰς φίλον. Κάμε μου αὐτήν, καὶ τίποτε ἄλλο δὲν σοῦ ζητῶ· σοῦ προσθέτω μάλιστα, ὅτι οὐδ' εὐχαριστήσεις πρέπει νὰ περιμένῃς ἐκ μέρους μου.

— Ὁ εὐφυέστερος ἐξηγητὴς τῶν ἀνεξηγήτων δὲν θὰ κατώρθωνε νὰ σ' ἐννοήσῃ· περὶ τίνος πρόκειται;

— Βάγγ, ἀπήντησεν ὁ Κὶν-Φό, εἶμαι οἰκονομικῶς κατεστραμμένος.

— Ἀ! ἄ! εἶπεν ὁ φιλόσοφος, ὡς μανθάνων εὐχάριστόν τι μᾶλλον ἢ δυσάρεστον.

— Ἡ ἐπιστολὴ τὴν ὁποίαν εὗρον, ὅτε ἐπεστρέψαμεν ἀπὸ τὴν Καντῶνα, μοῦ ἀνήγγελλεν ὅτι ἡ Κεντρικὴ Καλιφορνικὴ Τράπεζα ἐπτώχευσεν. Ἐκτὸς αὐτοῦ τοῦ γιάμεν καὶ χιλίων περίπου ταλλήρων, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ μ' ἐπαρκέσωσι δι' ἕνα δύο μῆνας, τίποτε πλέον δὲν μοῦ μένει.

— Ὥστε, ἠρώτησεν ὁ Βάγγ, ἀφοῦ ἀτενῶς ἐθεώρησε τὸν μαθητήν του, δὲν ὁμιλεῖ πλέον ὁ πλούσιος Κὶν-Φό;

— Σοῦ ὁμιλεῖ ὁ πτωχὸς Κὶν-Φό, τὸν ὁποῖον ὅμως διόλου δὲν τρομάζει ἡ πτωχεία.

— Καλὴ ἀπάντησις, υἱέ μου, εἶπεν ὁ φιλόσοφος ἐγειρόμενος. Δὲν ἔχασα λοιπὸν τὸν καιρόν μου καὶ τοὺς κόπους μου διδάσκων εἰς σὲ τὴν φρόνησιν. Μέχρι τοῦδε ἔζησες ζωὴν φυτοῦ, χωρὶς αἴσθησιν, χωρὶς πάθη, χωρὶς ἀγῶνα. Τώρα θὰ ζήσῃς ζωὴν ἀνδρός· τὸ μέλλον μετεβλήθη. Ἀδιάφορον, εἶπεν ὁ Κομφούκιος καὶ τὸ Ταλμοὺδ κατόπιν του· συμβαίνουν πάντοτε ὀλιγώτεραι δυστυχίαι παρ' ὅσας φοβούμεθα. Θὰ κερδαίνωμεν λοιπὸν τώρα διὰ τοῦ κόπου μας τὸ καθημερινόν μας ὀρύζιον! Τὸ Νοὺν-Σοὺμ τὸ λέγει: «Εἰς τὴν ζωὴν ὑπάρχουν ἀναβάσεις καὶ καταβάσεις! Ὁ τροχὸς τῆς τύχης στρέφεται ἀδιακόπως, καὶ ἡ αὔρα τῆς ἀνοίξεως εἶνε μεταβλητή. Πλούσιος ἢ πτωχός, προσπάθει νὰ ἐκπληροῖς τὸ καθῆκόν σου»! Πηγαίνωμεν.

Καὶ πράγματι ὁ Βάγγ, ὡς πρακτικὸς φιλόσοφος, ἡτοιμάσθη νὰ καταλίπῃ τὸν πλούσιον οἶκον.

Ἀλλ' ὁ Κὶν-Φὸ τὸν ἐκράτησεν.

— Εἶπα, ἐπανέλαβεν, ὅτι ἡ πτωχεία δὲν μὲ τρομάζει, διότι ἀπόφασιν ἔχω νὰ μὴ τὴν ὑποφέρω.

— Ἀ! ἐφώνησεν ὁ Βάγγ, θέλεις λοιπὸν....

— Ν' ἀποθάνω!

— Ν' ἀποθάνῃς! ἀπήντησεν ἡσύχως ὁ φιλόσοφος. Ὅστις ἔχει ἀπόφασιν ν' ἀφήσῃ τὴν ζωήν, δὲν τὸ λέγει εἰς κανένα.

— Θὰ εἶχα ἤδη ἀποθάνει, ὑπέλαβεν ὁ Κὶν-Φό, ἤρεμος ὡς ὁ φιλόσοφος, ἂν δὲν ἤθελον ὁ θάνατός μου νὰ μοῦ προξενήσῃ τοὐλάχιστον πρώτην τινὰ καὶ τελευταίαν συγκίνησιν. Καθ' ἣν στιγμὴν ὅμως ἔμελλον νὰ καταπίω ἕνα τῶν κόκκων ἐκείνων τοῦ ὀπίου, τοὺς ὁποίους γνωρίζεις, ἡ καρδία μου ἔπαλλε τόσον ὀλίγον, ὥστ' ἐπέταξα τὸ δηλητήριον καὶ ἦλθον νὰ σ' εὕρω!

— Θέλεις λοιπόν, φίλε μου, ν' ἀποθάνωμεν ὁμοῦ ; ἠρώτησεν ὁ Βάγγ μειδιῶν.

— Ὄχι, εἶπεν ὁ Κὶν-Φό, ἔχω ἀνάγκην νὰ ζήσῃς.

— Διατί ;

— Διὰ νὰ μὲ φονεύσῃς σὺ ἰδιοχείρως.

Πρὸς τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην πρότασιν ὁ Βάγγ οὐδ' ἀνεσκίρτησε κἄν. Ἀλλ' ὁ Κὶν-Φό, ὅστις ἐθεώρει αὐτὸν ἀτενῶς, εἶδε τοὺς ὀφθαλμούς του ἀσράψαντας αἰφνιδίως. Ἐξηγείρετο ἄρά γε ὁ ἀρχαῖος Τάϊ-Πίγγ, κ' ἔμελλεν ὁ διδάσκαλος ν' ἀποδεχθῇ χωρὶς δισταγμοῦ τὴν πρότασιν τοῦ μαθητοῦ του; Δεκαοκτὼ ἐτῶν πάροδος δὲν εἶχε λοιπὸν κατορθώσει νὰ πνίξῃ τὰς αἱμοχαρεῖς του ὀρέξεις, καὶ οὐδεμίαν κἂν ἔνστασιν ἔμελλε ν' ἀντιτείνῃ πρὸς τὸν υἱὸν ἐκείνου, ὅστις παρέσχεν αὐτῷ ἄσυλον καὶ φιλοξενίαν! Ἐδέχετο λοιπὸν ἀδισάκτως νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ τῆς ζωῆς, ἣν εἶχε βαρυνθῆ! Ὁ Βάγγ, ὁ φιλόσοφος, θὰ ἐγίνετο φονεύς!

Ἀλλ' ἡ ἀστραπὴ ἐκείνη ἐσβέσθη πάραυτα, καὶ ὁ Βάγγ ἀνέλαβε τὸ σύνηθες χρηστὸν αὐτοῦ ἦθος, γενόμενος ὅμως ὀλίγον σοβαρώτερος.

Καθίσας δὲ πάλιν, ἠρώτησεν·

— Αὐτὴν τὴν ἐκδούλευσιν μοῦ ζητεῖς ;

— Ναί, ἀπήντησεν ὁ Κὶν-Φό, καὶ ἄν μου τὴν προσφέρῃς, ἐξοφλεῖς ὅ,τι δήποτε φαντάζεσαι ὅτι ὀφείλεις εἰς τὸν Τσοὺγγ-Χέου καὶ εἰς τὸν υἱόν του.

— Τί πρέπει νὰ κάμω ; ἠρώτησεν ἁπλῶς ὁ φιλόσοφος.

— Ἀπὸ τῆς σήμερον μέχρι τῆς 25 Ἰουνίου, εἰκοστῆς ὀγδόης ἡμέρας τῆς ἕκτης σελήνης, ἡμέρας — ἀκούεις, Βάγγ ; — καθ' ἣν θὰ κλείσω τὸ τριακοστὸν καὶ πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας μου, πρέπει νὰ ἔχω ἀποθάνει. Πρέπει νὰ πέσω διὰ τῆς χειρός σου, πρέπει νὰ μὲ κτυπήσῃς ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἢ ἐκ τῶν ὄπισθεν, ἡμέραν ἢ νύκτα, ἀδιάφορον ποῦ, ἀδιάφορον πῶς, ὄρθιον, καθήμενον, ἐξαπλωμένον, ἔξυπνον, κοιμώμενον, διὰ τοῦ σιδήρου ἢ τοῦ δηλητηρίου. Πρέπει καθ' ἕκαστον τῶν ὀγδοηκοντάκις χιλίων λεπτῶν, ἅτινα θ' ἀποτελέσουν τὴν ζωήν μου κατὰ τὰς πεντήκοντα πέντε αὐτὰς ἡμέρας, νὰ ἔχω τὴν ἰδέαν καὶ τὸν φόβον — ἐλπίζω — ὅτι ἡ ζωή μου θὰ τελειώσῃ αἰφνιδίως! Πρέπει νὰ ἔχω ἐνώπιόν μου τὰς ὀγδοηκοντάκις χιλίας αὐτὰς συγκινήσεις, οὕτως ὥστε καθ' ἣν στιγμὴν θὰ διαχωρισθῶσι τὰ ἑπτὰ τῆς ψυχῆς μου στοιχεῖα, νὰ δύναμαι ν' ἀνακράζω : ἔζησα κ' ἐγὼ τέλος πάντων!

Ὁ Κὶν-Φὸ ἐλάλησε παρὰ τὸ εἰωθὸς μετά τινος ζωηρότητος. Θὰ παρετήρησαν δὲ οἱ ἀναγνῶσται, ὅτι ὥρισε τὴν δοθεῖσαν προθεσμίαν κατὰ ἓξ ἡμέρας βραχυτέραν τῆς ἀσφαλείας του, σκεφθεὶς ὡς φρόνιμος ἄνθρωπος, ὅτι ἐν ἐλλείψει ἀνανεώσεως, βραδύτης τις οἱαδήποτε ἤθελε καταστήσει ἐκπτώτους τοῦ ἀσφαλισθέντος ποσοῦ τοὺς δικαιούχους του.

Ὁ φιλόσοφος τὸν ἤκουσε σοβαρῶς, ῥίπτων πλάγιά τινα βλέμματα πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλέως Τάϊ-Πίγγ, ἥτις ἐκόσμει τὸ δωμάτιόν του, καὶ ἣν ἔμελλε νὰ κληρονομήσῃ — ὡς δὲν ἐγνώριζεν εἰσέτι.

— Δὲν θὰ ὀπισθοδρομήσῃς λοιπὸν ἐνώπιον τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ἀναλαμβάνεις, νὰ μὲ φονεύσῃς ;

Ὁ Βάγγ δι' ἁπλῆς χειρονομίας ἔδειξεν, ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχε περὶ τούτου φόβος. Τοιαῦτα πράγματα καὶ ἄλλα φοβερώτερα τῷ ἦσαν συνήθη, ὅτε ἐπανίστατο ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ Τάϊ-Πίγγ! Προσέθηκεν ὅμως, ὡς ἄνθρωπος θέλων νὰ ἐξαντλήσῃ πᾶσαν ἔνσασιν πρὶν ἢ δώσῃ τὸν λόγον του·

— Παραιτεῖσαι λοιπὸν τοῦ ἐνδεχομένου γήρατος, τὸ ὁποῖον σοῦ ἐπεφύλαξεν ἴσως ὁ Μέγας Δεσπότης ;

— Παραιτοῦμαι !

— Ἀλύπως ;

— Ἀλύπως ! ἀπήντησεν ὁ Κὶν-Φό. Νὰ ζήσω γέρων! Νὰ ὁμοιάσω πρὸς τεμάχιον ξύλου, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται πλέον νὰ πελεκηθῇ. Πλούσιος, δὲν τὸ ἐπεθύμουν. Πτωχός, τὸ ἐπιθυμῶ ἀκόμη ὀλιγώτερον!

— Καὶ ἡ νέα χήρα τοῦ Πεκίνου ; εἶπεν ὁ Βάγγ. Λησμονεῖς τὴν παροιμίαν : Τὸ ἄνθος μὲ τὸ ἄνθος καὶ ἡ ἰτέα μὲ τὴν ἰτέαν ; Ἡ συμφωνία δύο καρδιῶν ἀποτελεῖ ἑκατὸν ἐτῶν ἀνοίξεις ! . . .

— Καὶ τριακοσίων ἐτῶν φθινόπωρα, θέρη καὶ χειμῶνας ! ἀπήντησεν ὁ Κὶν-Φό, ὑψῶν τοὺς ὤμους. Ὄχι ! ἡ Λὲ-Οὺ πτωχὴ θὰ ἦτο δυστυχὴς μαζύ μου ! Τοὐναντίον ὁ θάνατός μου τῆς ἀσφαλίζει περιουσίαν.

— Τὸ ἔκαμες αὐτό ;

— Ναί· καὶ σὺ αὐτός, Βάγγ, ἔχεις ἠσφαλισμένας πεντήκοντα χιλιάδας ταλλήρων μετὰ τὸν θάνατόν μου.

— Ἄ ! εἶπεν ἁπλῶς ὁ φιλόσοφος, εἰς ὅλα ἔχεις ἀπάντησιν.

— Εἰς ὅλα, καὶ εἰς μίαν ἔνστασιν ἀκόμη, τὴν ὁποίαν δὲν μ' ἐπρόβαλες.

— Ποίαν ;

— Τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον ἠμπορεῖς νὰ διατρέξῃς μετὰ θάνατόν μου, τοῦ νὰ καταδιωχθῇς ὡς δολοφόνος.

— Ὤ ! εἶπεν ὁ Βάγγ, οἱ ἀδέξιοι μόνον καὶ οἱ δειλοὶ συλλαμβάνονται. Ἔπειτα ποίαν ἀξίαν θὰ εἶχεν ἡ τελευταία μου χάρις, ἂν δὲν ἔτρεχον καὶ κάποιον κίνδυνον ;

— Ὄχι, ὄχι, Βάγγ. Προτιμῶ νὰ σὲ ἀσφαλίσω ὡς πρὸς τοῦτο. Κανεὶς δὲν θὰ σὲ ἀνησυχήσῃ.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Κὶν-Φό, ἐπλησίασεν εἰς ἓν τραπέζιον, ἔλαβε φύλλον χάρτου καὶ ἔγραψε καθαρῶς τὰ ἑπόμενα :

«*Ἠυτοκτόνησα, βαρυνθεὶς τὴν ζωήν.*

ΚΙΝ-ΦΟ».

Κ' ἐνεχείρισε τὸ χαρτίον εἰς τὸν Βάγγ.

Ὁ φιλόσοφος ἀνέγνω τὸ πρῶτον ταπεινῇ τῇ φωνῇ, καὶ μετὰ τοῦτο μεγαλοφώνως· εἶτα δὲ συνέπτυξε τὸ χαρτίον καὶ ἀπέθηκεν αὐτὸ ἐντὸς χαρτοφυλακίου, ὅπερ ἔφερε πάντοτε.

Δευτέρα τότε ἀσραπὴ ἐφώτισε τὸ βλέμμα του.

— Ὅλ' αὐτὰ εἶνε σπουδαία σου θέλησις ; ἠρώτησεν ἀτενίζων ἐπὶ τὸν μαθητήν του.

— Σπουδαιοτάτη.

— Καὶ ἡ ἰδική μου σπουδαία εἶνε.

— Ἔχω τὸν λόγον σου ;

— Τὸν ἔχεις.

— Λοιπόν, πρὸ τῆς 25 Ἰουνίου τὸ βραδύτερον θὰ ἔχω ζήσει;

— Δὲν ἠξεύρω ἂν θὰ ἔχῃς ζήσει, ὅπως τὸ ἐννοεῖς, ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος σοβαρός, ἀλλὰ βεβαίως θὰ ἔχῃς ἀποθάνει.

— Εὐχαριστῶ· χαῖρε, Βάγγ.

— Χαῖρε, Κὶν-Φό.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Κὶν-Φὸ κατέλιπεν ἠρέμα τὸ δωμάτιον τοῦ φιλοσόφου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

Οὗτινος τὸ συμπέρασμα, καίτοι παράδοξον,
δὲν θὰ ξενίσῃ τὸν ἀναγνώστην.

— Λοιπόν, Κραὶγ-Φράϋ; ἠρώτα τὴν ἐπαύριον ὁ ἔντιμος κύριος Γουλιέλμος Ι. Βίδουλφ τοὺς δύο πράκτορας, οὓς εἶχεν εἰδικῶς ἐπιφορτίσει νὰ ἐπιτηρῶσι τὸν νέον πελάτην τῆς *Ἑκατοντούτιδος*.

— Λοιπόν, ἀπήντησεν ὁ Κραὶγ, τὸν παρηκολουθήσαμεν χθὲς εἰς ὅλον τὸν μακρὸν περίπατον, τὸν ὁποῖον ἔκαμεν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Σάγγ-Χάϊ.

— Καὶ δὲν ἐφαίνετο νὰ συλλογίζεται αὐτοχειρίαν, προσέθηκεν ὁ Φράϋ.

— Ὅταν ἐνύκτωσε, τὸν συνωδεύσαμεν μέχρι τῆς θύρας του.

— Τὴν ὁποίαν δὲν κατωρθώσαμεν δυστυχῶς νὰ διαβῶμεν.

— Καὶ σήμερον τὸ πρωΐ ; ἠρώτησεν ὁ Γουλιέλμος Ι. Βίδουλφ.

— Ἐμάθαμεν ὅτι ἦτο ὑγιής . . . ἀπήντησεν ὁ Κραίγ.

— Ὡς ἡ γέφυρα τοῦ Παλικάο, προσέθηκεν ὁ Φράϋ.

Οἱ πράκτορες Κραὶγ καὶ Φράϋ, γνήσιοι Ἀμερικανοὶ καὶ ἐξάδελφοι, διετέλουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς *Ἑκατοντούτιδος*, καὶ ἦσαν δύο σώματα μίαν ἔχοντα ψυχήν. Ἡ ἀμοιβαία των συνταύτισις ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὁ εἷς ἐτελείονε πάντοτε τὴν φράσιν, ἣν ἤρχιζεν ὁ ἕτερος. Εἶχον ἀμφότεροι τὸν αὐτὸν ἐγκέφαλον, τοὺς αὐτοὺς στοχασμούς, τὴν αὐτὴν καρδίαν, τὸν αὐτὸν στόμαχον καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦ ἐνεργεῖν. Δύο σώματα συγκεχυμένα, ἔχοντα τέσσαρας χεῖρας, τέσσαρας πόδας καὶ τέσσαρας βραχίονας. Ἐν ἑνὶ λόγῳ δύο ἀδελφοὶ τοῦ Σιάμ, ὧν τολμηρός τις χειρουργὸς εἶχε κόψει τὴν σύμφυσιν.

— Λοιπόν, ἠρώτησεν ὁ Βίδουλφ, δὲν κατωρθώσατε ἀκόμη νὰ ἐμβῆτε εἰς τὴν οἰκίαν ;

— Ὄχι . . . εἶπεν ὁ Κραίγ.

— Ἀκόμη, συνεπλήρωσεν ὁ Φράϋ.

— Θὰ ἦνε δύσκολον, ἀπήντησεν ὁ διευθυντής, ἀλλὰ πρέπει. Πρόκειται ὄχι μόνον νὰ κερδήσῃ ἡ *Ἑκατοντοῦτις* σπουδαῖον ἀσφάλιστρον, ἀλλὰ νὰ μὴ ζημιωθῇ διακοσίας χιλιάδας ταλλήρων. Χρειάζεται λοιπὸν δύο μηνῶν ἐπιτήρησις, καὶ ἴσως περισσοτέρα, ἂν ὁ νέος μας πελάτης ἀνανεώσῃ τὴν ἀσφάλειάν του.

— Ἔχει ὑπηρέτην . . . εἶπεν ὁ Κραίγ.

— Τὸν ὁποῖον ἠδύνατό τις ἴσως νὰ κερδήσῃ! εἶπεν ὁ Φράϋ.

— Διὰ νὰ μάθῃ τις ὅ,τι συμβαίνει. . ., ἐξηκολούθησεν ὁ Κραίγ.

— Εἰς τὴν οἰκίαν του! συνεπλήρωσεν ὁ Φράϋ.

— Αἴ! ἐφώνησεν ὁ Γουλιέλμος Ι. Βίδουλφ· πιάστε λοιπὸν τὸν ὑπηρέτην· ἀγοράσετέ τον. Τὰ χρήματα θὰ τὸν συγκινοῦν, ὑποθέτω, καὶ χρήματα ἔχετε. Ἂν πρόκειται νὰ ἐξαντλήσετε τὰς τρεῖς χιλιάδας περιποιητικὰς φράσεις τῆς κινεζικῆς γλώσσης, ἐξαντλήσετέ σας. Δὲν θὰ μετανοήσετε διὰ τοὺς κόπους σας.

— Θά . . . εἶπεν ὁ Κραίγ.

— Γείνῃ ! εἶπεν ὁ Φράϋ.

Ἕνεκα τῶν σπουδαίων τούτων λόγων προσεπάθησαν ὁ Κραὶγ καὶ ὁ Φράϋ νὰ σχετισθῶσι μετὰ τοῦ Σούν, οὗτινος ἡ φύσις δὲν ἀνθίζατο εἰς τὸ θέλγητρον τοῦ χρήματος οὐδ' εἰς τὴν φιλόφρονα πρότασιν κυαθίσκων τινῶν ἀμερικανικοῦ ποτοῦ.

Οὕτως ὁ Κραὶγ καὶ ὁ Φράϋ ἔμαθον παρὰ τοῦ Σοὺν ὅ,τι εἶχον συμφέρον νὰ μάθωσι, τουτέστιν:

Εἶχε μεταβάλει ὁ Κὶν-Φὸ τὸν τρόπον τοῦ βίου του ;

Οὐχί, εἰμὴ μόνον ὅτι ἐπέπληττεν ὀλιγώτερον τὸν πιστόν του ὑπηρέτην, ὅτι ἡ ψαλὶς ἔμενεν ἀργὴ πρὸς μέγιστον ὄφελος τῆς οὐρᾶς του, καὶ ὅτι ἡ ῥάβδος δὲν ἐθώπευε πλέον συνεχῶς τὴν ῥάχιν του.

Ὁ Κὶν-Φὸ εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του φονικόν τι ὅπλον ;

Οὐδέν, διότι δὲν ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀξιότιμον τάξιν τῶν συλλεγόντων τοιαῦτα καταστρεπτικὰ ἐργαλεῖα.

Τί ἔτρωγεν εἰς τὰ γεύματά του ;

Ἁπλᾶ τινα φαγητά, κατ' οὐδὲν ἀναμιμνήσκοντα τὴν πολυποίκιλον μαγειρικὴν τῶν υἱῶν τοῦ Οὐρανοῦ.

Κατὰ ποίαν ὥραν ἠγείρετο ;

Εὐθὺς μετὰ τὴν πέμπτην φυλακήν, καθ' ἣν στιγμὴν ἐφώνουν οἱ ἀλέκτορες καὶ ἡ αὐγὴ ἐλεύκαινε τὸν ὁρίζοντα.

Ἐκοιμᾶτο ἐνωρίς ;

Κατὰ τὴν δευτέραν φυλακήν, ὡς συνήθως.

Ἐφαίνετο κατηφής, ἐσκεμμένος, βεβαρημένος ἀπὸ τὴν ζωήν;

Κυρίως εἰπεῖν δὲν ἦτο φαιδρός! Κάθε ἄλλο. Ἐν τούτοις ἀπό τινων ἡμερῶν ἐφαίνετο μᾶλλον ἀσμενίζων τὰ ἐγκόσμια. Εἰς τὸν Σοὺν ἐφαίνετο ὀλιγώτερον ἀπαθής, καὶ περιμένων κάτι . . . τὸ ὁποῖον ὁ Σοὺν δὲν ἤξευρε τί ἦτο.

Τέλος πάντων ὁ κύριός του εἶχε δηλητήριόν τινα οὐσίαν, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ;

Ὁ Σοὺν δὲν τὸ ἐπίστευε, διότι τὴν αὐτὴν ἐκείνην πρωΐαν εἶχε ῥίψει, κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐθέντου του, εἰς τὸν Χουὰγγ-Πού, δώδεκα περίπου μικρὰ σφαιρίδια, τὰ ὁποῖα θὰ ἦσαν βεβαίως φαρμακερά.

Οὐδὲν βεβαίως ἐκ τούτων πάντων ἠδύνατο νὰ ταράξῃ ὅπως δήποτε τὸν κύριον πράκτορα τῆς *Ἑκατοντούτιδος*.

Ὄχι! οὐδέποτε ὁ πλούσιος Κὶν-Φό, οὔτινος ἄλλως οὐδείς, πλὴν τοῦ Βάγγ, ἐγνώριζε τὴν ἀληθῆ θέσιν, εἶχε φανῆ εὐδαιμονέστερον ἀπολαύων τῆς ζωῆς.

Ὅπως δήποτε ὁ Κραὶγ καὶ ὁ Φραΰ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐξακολουθήσωσι πληροφορούμενοι περὶ πάσης πράξεως τοῦ πελάτου των, καὶ νὰ τὸν ἀκολουθῶσιν εἰς τοὺς περιπάτους του, καθότι πιθανὸν ἦτο νὰ μὴν ἤθελε ν' αὐτοκτονήσῃ ἐν τῇ ἰδίᾳ του οἰκίᾳ.

Τοῦτο δὲ καὶ ἔπραξαν, βοηθοῦντος τοῦ Σούν, ὅστις μεγάλως ἐκέρδαινεν ἐκ τῆς μετ' αὐτῶν συνομιλίας.

Θὰ ἦτο τολμηρὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ ἥρως τῆς ἱστορίας ταύτης ἠγάπησε περισσότερον τὴν ζωήν, ἀφότου ἀπεφάσισε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ. Ἀλλ' εἶνε βέβαιον ὅμως ὅτι, κατὰ τὰς πρώτας τοὐλάχιστον ἡμέρας, ᾐσθάνθη, ὡς ἤλπιζε, συγκινήσεις τινάς. Εἶχεν ἀναρτήσει ξίφος Δαμοκλέους ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του, καὶ τὸ ξίφος ἐκεῖνο ἔμελλε νὰ πέσῃ μίαν ἡμέραν ἐπ' αὐτῆς. Σήμερον ἆρά γε ἢ αὔριον; αὐτὴν τὴν πρωΐαν ἢ αὐτὴν τὴν ἑσπέραν; τοῦτο ἦτο ἀμφίβολον καὶ ἐκ τούτου ἔπαλλε πρωτοφανῶς ἡ καρδία του.

Ἄλλως δέ, μετὰ τὴν συνδιάλεξίν των, ὁ Βάγγ καὶ ὁ Κὶν-Φὸ σπανίως ἔβλεπον ἀλλήλους. Ἢ ἐξήρχετο συχνότερον τοῦ συνήθους ὁ φιλόσοφος, ἢ ἔμενεν οἴκοι. Ὁ δὲ Κὶν-Φὸ δὲν τὸν ἀνεζήτει εἰς τὸ δωμάτιόν του—τοῦτο δὲν ἦτο βεβαίως καθῆκόν του—καὶ ἠγνόει μάλιστα εἰς τί κατεγίνετο ὁ Βάγγ. Ἴσως εἰς παρασκευὴν ἐνέδρας τινός! Ἀρχαῖος Τάϊ-Πὶγγ θὰ εἶχε βεβαίως μυρία μέσα πρὸς ἐξολοθρευμὸν ἑνὸς ἀνθρώπου. Ἐκ τούτου περιέργεια, καὶ νέον ἑπομένως στοιχεῖον ἐνδιαφέροντος.

Ἐν τούτοις ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ μαθητὴς συνηντῶντο καθ' ἑκάστην σχεδὸν παρὰ τὴν αὐτὴν τράπεζαν. Ἐννοεῖται ὅτι οὐδεὶς ἐγίνετο μεταξὺ αὐτῶν ὑπαινιγμὸς τῆς μελλούσης πρὸς ἀλλήλους θέσεως, τοῦ μὲν δολοφόνου, τοῦ δὲ δολοφονουμένου, καὶ ὀλίγον ἄλλως ὡμίλουν, περὶ πραγμάτων ἀδιαφόρων. Ὁ Βάγγ σοβαρώτερος ἢ συνήθως, ἀποστρέφων πάντοτε τοὺς ὀφθαλμούς, οὓς ἀτελῶς ἐκάλυπτον οἱ φακοὶ τῶν διόπτρων του, δὲν κατώρθου νὰ ἀποκρύψῃ διαρκῆ τινα μέριμναν. Αὐτός, ὁ τοσοῦτον φαιδρὸς καὶ ὁμιλητικός, εἶχε καταστῆ κατηφὴς καὶ σιωπηλός. Πολυφάγος ἄλλοτε, ὡς πᾶς φιλόσοφος ὑγιὴς τὸν στόμαχον, ἔμενε νῦν ἀδιάφορος πρὸς τὰ ἀβρότατα τῶν ἐδεσμάτων, καὶ ἀφῃρημένος ἀπέναντι τοῦ οἴνου τοῦ Χὰν-Σίγγ.

Εἶνε βέβαιον ὅμως ὅτι ὁ Κὶν-Φὸ οὐδόλως ἐδυσχέραινε τὸ ἔργον του. Ἐγεύετο πρῶτος παντὸς φαγητοῦ, καὶ ἐνόμιζε καθῆκόν του νὰ μὴ ἀφήσῃ ἄγευστον ὅ,τι δήποτε τῶν παρατιθεμένων. Ἀναγκαία δὲ τούτου συνέπεια ἦτο, ὅτι ὁ Κὶν-Φὸ ἔτρωγε πλέον τοῦ συνήθους, ὅτι ὁ ἀπόκορος οὐρανίσκος του ἀνέκτα πως αἴσθησιν, ὅτι ἐγευμάτιζε μετὰ πολλῆς ὀρέξεως καὶ ἐχώνευε θαυμασίως. Ἀναντιῤῥήτως ὁ ἀρχαῖος βασιλοκτόνος δὲν εἶχεν ἐκλέξει τὸ δηλητήριον.

Πλὴν δὲ τούτου πᾶσα ἄλλη εὐκολία παρείχετο εἰς τὸν Βάγγ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς του. Ἡ θύρα τοῦ κοιτῶνος τοῦ Κὶν-Φὸ ἔμενε διαρκῶς ἀνοικτή, καὶ ὁ φιλόσοφος ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ νὰ τὸν προσβάλῃ ἔξυπνον ἢ κοιμώμενον. Ἓν μόνον ἐπεθύμει ὁ Κὶν-Φό, νὰ πληγῇ ταχέως καὶ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν καρδίαν.

Εἰς μάτην ὅμως ἀπέβησαν τοῦ Κὶν-Φὸ αἱ συγκινήσεις, καὶ μετὰ τὰς πρώτας μάλιστα νύκτας τοσοῦτον καλῶς εἶχε συνειθίσει ν' ἀναμένῃ τὴν ὀλεθρίαν πληγήν, ὥστε ἐκοιμᾶτο τοῦ δικαίου τὸν ὕπνον, καὶ ἠγείρετο τὴν πρωΐαν ἀνθηρὸς καὶ εὔθυμος· τὸ πρᾶγμα ἀπέβαινεν ὀχληρόν.

Τότε ἐσκέφθη, ὅτι ἀπεστρέφετο ἴσως ὁ Βάγγ νὰ τὸν φονεύσῃ ἐντὸς τῆς οἰκίας ἐκείνης, ἥτις τὸν εἶχε φιλοξενήσει, καὶ ἀπεφάσισε νὰ τῷ εὐκολύνῃ ἔτι μᾶλλον τὸ ἔργον του. Ἤρχισε λοιπὸν τρέχων εἰς τὴν πεδιάδα, ἀναζητῶν μεμονωμένα μέρη, βραδύνων μέχρι τῆς τετάρτης φυλακῆς εἰς τὰς χειρίστας τοῦ Σὰγγ-Χαΐ συνοικίας, ἀληθῆ σφαγεῖα, ὅπου καθ' ἑκάστην διαπράττονται φόνοι ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ. Ἐπλανᾶτο διὰ τῶν στενῶν ἐκείνων καὶ σκοτεινῶν ὁδῶν, προσωθῶν μεθύσους πάσης ἐθνικότητος, μόνος κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας τῆς νυκτός, ὅτε ὁ κολλυροπώλης φωνεῖ «*Μαντόου Μαντόου*», ἵνα ἐλκύσῃ τοὺς νυκτερινοὺς ἐπισκέπτας. Ἐπέστρεφεν οἴκαδε ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἐπέστρεφεν ὑγιής, ζῶν, χωρὶς κἂν νὰ παρατηρήσῃ τοὺς ἀχωρίστους Κραὶγ καὶ Φραΰ, οἵτινες παρηκολούθουν αὐτὸν ἐπιμόνως, ἕτοιμοι νὰ τείνωσιν εἰς αὐτὸν χεῖρα βοηθείας.

Ἂν τὰ πράγματα προέβαινον οὕτω, ὁ Κὶν-Φὸ ἤθελεν ἐπὶ τέλους ἐξοικειωθῆ πρὸς τὴν νέαν

αὐτὴν ζωήν, καὶ ἡ ἀνία ἤθελε πάλιν ταχέως τὸν καταλάβει.

Πόσαι ἤδη παρήρχοντο ὧραι, χωρὶς κἂν ν' ἀναλογισθῇ ὅτι ἦτο καταδεδικασμένος εἰς θάνατον!

Ἐν τούτοις ἡμέραν τινά, τὴν 12 Μαΐου, ἡ τύχη τῷ ἐχορήγησε μικράν τινα συγκίνησιν. Ἐνῷ εἰσήρχετο ἠρέμα εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ φιλοσόφου, εἶδεν αὐτὸν δοκιμάζοντα διὰ τῆς ἄκρας τοῦ δακτύλου του τὴν ὀξεῖαν ἀκμὴν ἐγχειριδίου καὶ βάπτοντα κατόπιν αὐτὴν ἐντὸς κυανοῦ φιαλιδίου, λίαν ὑπόπτου ἐξωτερικοῦ.

Ὁ Βάγγ δὲν εἶχεν ἀκούσει εἰσερχόμενον τὸν μαθητήν του, καὶ δράττων τὸ ἐγχειρίδιον ἔπαλεν αὐτὸ πολλάκις, ὡσεὶ θέλων νὰ βεβαιωθῇ περὶ τοῦ ἀσφαλοῦς χειρισμοῦ του. Ἀληθῶς ἡ φυσιογνωμία του δὲν ἦτο πολὺ ἐνθαῤῥυντικὴ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, κ' ἐφαίνετο αἱματηροὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς.

— Σήμερον τελειώνει! διελογίσθη ὁ Κὶν-Φό.

Καὶ ἀπεσύρθη ἠρέμα, χωρὶς νὰ φανῇ μηδὲ ν' ἀκουσθῇ.

Ἔμεινεν ἐν τῷ δωματίῳ του ὅλην τὴν ἡμέραν· ἀλλ' ὁ φιλόσοφος δὲν ἐφάνη.

Εἶτα κατεκλίθη, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπαύριον ἠγέρθη τῆς κλίνης ζῶν ὡς ἄνθρωπος ὑγιὴς καὶ εὔρωστος.

Εἰς μάτην λοιπὸν τοσαῦται συγκινήσεις! Τὸ πρᾶγμα ἔφερε σχεδὸν ἀγανάκτησιν.

Καὶ εἶχον ἤδη παρέλθει δέκα ἡμέραι.

Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ὁ Βάγγ εἶχε προθεσμίαν δύο μηνῶν.

— Ἀναντιῤῥήτως εἶνε ὀκνηρός! διελογίσθη ὁ Κὶν-Φό. Τοῦ ἐχορήγησα πολὺ περισσοτέραν προθεσμίαν παρ' ὅ,τι ἔπρεπε.

Καὶ ἐσκέπτετο ὅτι ὁ ἀρχαῖος Τάϊ-Πὶγγ εἶχεν ἐκθηλυνθῆ ὑπὸ τῶν διασκεδάσεων τοῦ Σὰγγ-Χαΐ.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐν τούτοις ἐκείνης ὁ Βάγγ ἐφάνη μᾶλλον ἔμφροντις καὶ τεταραγμένος. Περιήρχετο τὸ *γιάμεν* ὡς ἄνθρωπος μὴ δυνάμενος νὰ μείνῃ πουθένα ἥσυχος, ὁ δὲ Κὶν-Φὸ παρετήρησε μάλιστα, ὅτι ὁ φιλόσοφος ἐπεσκέπτετο συνεχῶς τὴν αἴθουσαν τῶν προγόνων, ὅπου εὑρίσκετο τὸ πολύτιμον τοῦ Λιάο-Τσέου φέρετρον. Ἔμαθε δ' ἐπίσης παρὰ τοῦ Σοὺν μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅτι ὁ Βάγγ εἶχε παραγγείλει νὰ τρίβωσι καὶ νὰ καθαρίζωσι τακτικῶς τὸ ἔπιπλον ἐκεῖνο, καὶ νὰ τὸ διατηρῶσιν ἐν γένει εἰς καλὴν κατάστασιν.

— Τί ὡραῖα θὰ ἦσθε ἐκεῖ μέσα! προσέθηκε μάλιστα ὁ πιστὸς ὑπηρέτης. Εἶνε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, νὰ δοκιμάσετε!

Ἡ παρατήρησις αὕτη τοῦ Σοὺν ἀντημείφθη διὰ φιλικοῦ νεύματος.

Παρῆλθον οὕτω ἡ 13, 14 καὶ 15 τοῦ Μαΐου· ἀλλ' οὐδὲν νεώτερον.

Ἐσκόπει ἆρα ὁ Βάγγ νὰ ἐξαντλήσῃ τὴν συντεθειμένην διορίαν, καὶ νὰ πληρώσῃ ὡς ἔμπορος τὸ χρέος του μόνον κατὰ τὴν λῆξιν; Ἀλλὰ τότε δὲν ὑπῆρχε πλέον τὸ αἰφνίδιον, καὶ πᾶσα συγκίνησις ἐξέλειπεν.

Ἐν τοσούτῳ σημαντικόν τι γεγονὸς περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τοῦ Κὶν-Φὸ τὴν πρωΐαν τῆς 15 Μαΐου κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ *μάο-τσέ*, ἤτοι περὶ τὴν ἕκτην πρωϊνὴν ὥραν.

Ὁ Κὶν-Φὸ εἶχε διέλθει κάκιστα τὴν νύκτα καὶ τὴν πρωΐαν ἔτι διετέλει ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν δυσαρέστου ὀνείρου. Ὁ ἡγεμὼν Ἰέν, ὕπατος κριτὴς τοῦ κινεζικοῦ Ἅδου, εἶχε καταδικάσει αὐτὸν νὰ μὴ ἐμφανισθῇ ἐνώπιόν του, εἰμὴ μετὰ τὴν χιλιοστὴν διακοσιοστὴν σελήνην, τουτέστι νὰ ζήσῃ ἕνα ἔτι αἰῶνα!

Ὁ Κὶν-Φὸ ἦτο δυσθυμότατος, διότι πάντα ἐφαίνοντο κατ' αὐτοῦ συνομνύοντα. Κυκλόθεν λοιπὸν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ πῶς ὑπεδέχθη τὸν Σούν, ὅτ' ἐνεφανίσθη οὗτος, κατὰ τὸ σύνηθες, ὅπως βοηθήσῃ αὐτὸν νὰ ἐνδυθῇ.

— Πήγαινε εἰς τὸν διάβολον! ἀνέκραξε. Δέκα χιλιάδες κλωτσιαὶ εἶνε ὁ μόνος μισθὸς ποὺ σοῦ πρέπει, ζῶον!

— Ἀλλ' αὐθέντα μου! . . .

— Κρημνίσου, σοῦ εἶπα!

— Δὲν φεύγω, ὄχι, ἀπήντησεν ὁ Σούν, πρὶν σοῦ εἴπω τοὐλάχιστον . . .

— Τί;

— Ὅτι ὁ Κύριος Βάγγ. . .

— Ὁ Βάγγ; τί ἔκαμεν ὁ Βάγγ; ἠρώτησε ζωηρῶς ὁ Κὶν-Φό, ἁρπάζων τὸν Σοὺν ἀπὸ τοῦ πλοκάμου του. Τί ἔκαμε;

— Αὐθέντα μου! ἀπήντησεν ὁ Σούν, συσπειρώμενος καὶ σφαδάζων ὡς σκώληξ, μᾶς διέταξε νὰ μεταφέρωμεν τὸ φέρετρόν σας εἰς τὴν σκιάδα τῆς Μακροβιότητος, καί . . .

— Ἀ! αὐτὸ ἔκαμεν! ἀνεφώνησεν ὁ Κὶν-Φό, οὔτινος ἠκτινοβόλησε τὸ πρόσωπον. Πήγαινε, Σούν, πήγαινε, φίλε μου! Νά! πάρε δέκα *ταέλ*, καὶ φρόντισε νὰ ἐκτελεσθοῦν κατὰ γράμμα αἱ διαταγαὶ τοῦ Βάγγ.

Ὁ Σοὺν ἀπῆλθεν, ἐννοεῖται, ἀλλ' ἐνεὸς καὶ λέγων καθ' ἑαυτόν:

— Χωρὶς ἄλλο ἐτρελλάθη ὁ αὐθέντης μου, ἀλλ' ἡ τρέλλα του εἶνε τοὐλάχιστον γενναιόδωρος.

Τώρα δὲν ἠδύνατο πλέον ὁ Κὶν-Φὸ νὰ ἀμφιβάλλῃ. Ὁ Τάϊ-Πὶγγ ἤθελε νὰ ἐπιπέσῃ κατ' αὐτοῦ ἐν τῇ σκιάδι αὐτῇ τῆς Μακροβιότητος, ὅπου αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχεν ἀποφασίσει ν' ἀποθάνῃ. Τῷ ἔδιδεν οὕτως εἰπεῖν συνέντευξιν ἐκεῖ, καὶ ἀπεφάσισε νὰ μὴ λείψῃ. Ἡ καταστροφὴ ἐπέκειτο.

Πόσον ἡ ἡμέρα ἐφάνη μακρὰ εἰς τὸν Κὶν-Φό! Τὸ ὕδωρ τῶν ὡρολογίων τῷ ἐφαίνετο βραδύτερον ῥέον, καὶ οἱ ὡροδεῖκται ἀσκόπως ἔνθεν κἀκεῖθεν πλανώμενοι ἐπὶ τοῦ ἐκ νεφρίτου δίσκου των.

Τέλος ἦλθεν ἡ πρώτη φυλακή, ὁ ἥλιος κατῆλθεν ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα, καὶ ἡ νὺξ ἠπλώθη κατ' ὀλίγον περὶ τὸν οἶκον.

Ὁ Κὶν-Φὸ μεταβὰς κατώκησε τὴν σκιάδα, ἀπόφασιν ἔχων νὰ μὴ ἐξέλθῃ ζῶν· ἐξαπλωθεὶς δ' ἐπὶ μαλακοῦ ἀνακλίντρου, ὅπερ ἐφαίνετο ἐπίτηδες κατεσκευασμένον διὰ μακρὰν ἀνάπαυσιν, ἀνέμεινε.

Τότε πᾶσαι τῆς ἀνωφελοῦς του ὑπάρξεως αἱ ἀναμνήσεις παρῆλθον ἐν τῇ διανοίᾳ του· ἡ πλῆξις, αἱ ἀηδίαι του, πᾶν ὅ,τι δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ νικήσῃ ὁ πλοῦτος, κ'ἔμελλεν ἴσως νὰ ἐπιτείνῃ ἔτι ἡ πτωχεία.

Μία μόνη ἀστραπὴ ἐφώτιζε τὴν ζωὴν ἐκείνην —ἀτερπὴς καὶ αὐτὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πλούτου του—, ὁ πρὸς τὴν νεαρὰν χήραν ἔρως τοῦ Κὶν-Φό. Τὸ αἴσθημ' αὐτὸ συνετάρασσε τὴν καρδίαν του, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλον νὰ σιγήσωσι καὶ οἱ ἔσχατοι αὐτῆς παλμοί. Νὰ τὴν καταστήσῃ ὅμως ἀθλίαν, ἄθλιος καὶ αὐτὸς γινόμενος; Οὐδέποτε!

Ἡ τετάρτη φυλακή, καθ'ἣν, μικρὸν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, φαίνεται ἀναστελλομένη οὕτως εἰπεῖν ἡ παγκόσμιος ζωή,—παρῆλθε πλήρης ζωηροτάτων συγκινήσεων διὰ τὸν Κὶν-Φό. Ἤκουεν ἐναγωνίως· τὰ βλέμματά του διηρεύνων τὰ σκότη, καὶ τὸ οὖς του προσεπάθει νὰ συλλάβῃ τὸν ἐλάχιστον ἦχον. Πολλάκις ἐνόμισεν ὅτι ἤκουε τρίζουσαν τὴν θύραν, ὠθουμένην ὑπὸ προσεκτικῆς χειρός. Ἀναμφιβόλως ὁ Βὰγγ ἤλπιζε νὰ τὸν εὕρῃ κοιμώμενον, καὶ νὰ φονεύσῃ αὐτὸν καθ' ὕπνους.

Τότε δὲ ἀντίδρασίς τις ἐγίνετο ἐν αὐτῷ. Ἐφοβεῖτο κ' ἐπεθύμει συγχρόνως τὴν φοβερὰν ἐμφάνισιν τοῦ Ταΐ-Πίγγ.

Ἡ αὐγὴ ἐλεύκανε τὰ ὕψη ἅμα τῇ πέμπτῃ φυλακῇ, καὶ ἡ ἡμέρα ἐπέτειλε βραδεῖα.

Ἀΐφνης ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἠνοίχθη.

Ὁ Κὶν-Φὸ ἀνωρθώθη, ζήσας κατὰ τὸ τελευταῖον ἐκεῖνο δευτερόλεπτον περισσότερον ἢ καθ' ὅλον του τὸν βίον.

Ὁ Σοὺν ἦτο ἐνώπιόν του κρατῶν ἐπιστολήν.

— Λίαν κατεπεῖγον! εἶπεν ἁπλῶς.

Ὁ Κὶν-Φὸ ἥρπασε μετά τινος προαισθήματος τὴν ἐπιστολήν, ἥτις ἔφερε τὴν ταχυδρομικὴν σφραγῖδα τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου, ἔσχισε τὸν φάκελλόν της, τὴν ἀνέγνω ταχέως, καὶ ὁρμήσας ἔξω τῆς σκιάδος τῆς Μακροβιότητος, ἀνεφώνησε:

— Βάγγ, Βάγγ!

Κ' ἔφθασεν αὐθωρεὶ εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ φιλοσόφου, οὗτινος ἤνοιξε βιαίως τὴν θύραν.

Ὁ Βὰγγ δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ, οὐδ' εἶχε κοιμηθῆ ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἀφοῦ δὲ οἱ ὑπηρέται, προσδραμόντες εἰς τὰς κραυγὰς τοῦ Κὶν Φό, διηρεύνησαν τὸν οἶκον, ἀπεδείχθη ὅτι ὁ Βὰγγ εἶχε γείνει ἄφαντος, οὐδὲν καταλιπὼν ἴχνος.

[Ἕπεται συνέχεια]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

[Μετάφρασις Σπ. Μηλιαράκη].

Κατὰ τὴν καταγραφὴν ταύτην τῶν χειμερινῶν θερμοκρασιῶν καὶ τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς πίπτει ἡ χιὼν ἐν Ἀθήναις, ἀκολουθοῦντες τὴν συνήθειαν τῶν μετεωρολόγων, θεωροῦμεν ὡς μῆνας τοῦ ἰδίως χειμῶνος τὸν Δεκέμβριον, Ἰανουάριον, Φεβρουάριον. Ἐπίσης εἰς τὰς σημειώσεις ταύτας μεταχειριζόμεθα τὸ νέον ἡμερολόγιον, καὶ θερμόμετρον τὸ ἑκατοντάβαθμον ἐν σκιᾷ, σημειοῦντες τὸ σημεῖον — ὅταν ὁ ὑδράργυρος κῆται ὑπὸ τὸ σημεῖον τοῦ πάγου.

Ἐπιθεωρήσας τινὰς ἐκ τῶν παλαιοτέρων παρατηρήσεων γενομένας κατὰ τὰ ἔτη 1839-1857 ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Βούρη, τοῦ καθηγητοῦ κ. Παπαδάκη καὶ τοῦ κ. Θ. Χελδράϊχ, παρέθεσα αὐτὰς παρὰ τοὺς πίνακας τῶν νέων παρατηρήσεων, ἃς ἤρχισα τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1858 ἐν Ἀθήναις καὶ τὰς ὁποίας ἐξηκολούθησα ἀπὸ τοῦ 1863 τῇ βοηθείᾳ τοῦ κ. Ἀλεξίου Βουρλῆ μέχρι τοῦ 1879. Αἱ σημειώσεις αὗται ἐφαρμόζονται μόνον ἐπὶ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, κειμένης εἰς 30° πλάτος καὶ εἰς 100 μέτρων ὕψος ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἐν πρώτοις καταγράφονται οἱ μέσοι βαθμοὶ τῶν μηνῶν Δεκεμβρίου, Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου.

	Δεκέμβριος	Ἰανουάριος	Φεβρουάριος
1839	12°,9	—	—
1840	9,3	11°,6	11°,5
1841	12,2	11,3	10,9
1842	—	10,0	8,4
1846	14,6	—	—
1847	—	8,6	—
1853	11,1	—	—
1854	8,7	—	—
1858	10,5	4,0	4,9
1859	11,5	5,1	8,3
1860	12,5	10,7	10,3
1861	8,3	8,3	12,0
1862	8,3	9,7	11,4
1863	9,2	10,3	8,4
1864	10,0	4,6	10,8
1865	8,2	11,5	9,7
1866	9,2	7,8	11,1
1867	9,3	10,6	10,4
1868	10,7	9,7	7,8
1869	11,5	5,8	10,8
1870	12,8	10,0	9,6
1871	8,7	10,8	9,1
1872	12,8	9,7	8,7
1873	10,2	11,2	10,8
1874	12,9	8,0	7,3
1875	9,7	7,9	8,8
1876	13,4	8,0	11,2
1877	10,6	9,9	10,1
1878	13,2	7,9	8,5
1879	—	10,1	13,4

Ἐὰν δὲ θεωρήσωμεν τὰς μέσας ἀξίας τῶν τριῶν τούτων μηνῶν, καὶ μόνον διὰ τὰ 22 ἔτη ἀπὸ τοῦ 1857-1879, ἐπιπροσθέσωμεν δὲ καί τινας μικρὰς, ἀναγκαίας πρὸς ὁριστικὸν ἐξαγόμενον ἐπιδιορθώσεις, θέλομεν ἐξαγάγει τὰ ἑξῆς:

Μέση θερμοκρ. τοῦ μηνὸς Δεκ. 10°,60-0°,57=10°,03
» » » » Ἰαν. 8,71-0,61= 8,10
» » » » Φεβρ. 9,70-0,73= 8,97

Ἡ μέση λοιπὸν θερμοκρασία τοῦ χειμῶνος ἐν Ἀθήναις εἶνε 9°,03 Κελσίου ἢ 7°,22 Ρεωμύρου, ἀνάλογος τῇ ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γερμανίᾳ μέσῃ θερμοκρασίᾳ τοῦ ἔτους.

Ἐπίσης δύνανται νὰ ὁρισθῶσι καὶ τὰ ἔσχατα τῶν θερμομετρικῶν βαθμῶν, δηλ. οἱ μέγιστοι καὶ οἱ ἐλάχιστοι βαθμοί, κατὰ τὰ 23 ἔτη λίαν ἀκριβῶς ἢ τοὐλάχιστον κατὰ μεγίστην προσέγγισιν. Τὸ γνωστὸν μέγιστον χειμερινὸν ψῦχος κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1850, καθ' ὃ ἡ θερμοκρασία ἦτο—10 Κελσ. ἢ 8° Ρ, ἐπιβεβαιοῦται ὑπὸ τριῶν ἀσφαλῶν παρατηρήσεων.

Ἐλάχισται καὶ μέγισται χειμεριναὶ θερμοκρασίαι κατὰ τὰ ἔτη 1857—1879.

Δεκέμβριος			Ἰανουάριος			Φεβρουάριος		
	Ἐλάχ.	Μέγ.		Ἐλάχ.	Μέγ.		Ἐλάχ.	Μέγ.
1857	-6°,8	17°,1	1858	-6°,1	14°,2	1858	-3°,7	15°,9
58	-3,6	21,2	59	-2,7	10,6	59	0,1	16,5
59	1,4	18,3	60	-2,5	20,9	60	0,6	21,5
60	2,1	20,2	61	-1,7	20,0	61	-1,4	23,1
61	-1,3	16,6	62	-5,7	20,2	62	2,2	22,8
62	-1,1	21,9	63	0,4	20,8	63	-3,0	21,5
63	-0,6	15,9	64	-4,8	15,2	64	0,6	192,
64	4,3	17,2	65	2,8	19,6	65	2,7	17,4
65	-1,2	19,3	66	0,6	17,4	66	2,1	19,0
66	3,2	18,5	67	1,3	19,5	67	2,9	19,7
67	0.0	18,5	68	2,4	17,0	68	-0,5	18,9
68	0,5	19,4	69	-2,8	17,7	69	3,7	17,9
69	2,5	20,0	70	-2.4	16,4	70	-0,5	18,9
70	3,9	19,0	71	3,7	18,6	71	0.2	17,9
71	-0,2	20,8	72	1,3	16,8	72	0,6	18,9
72	3,7	20,1	73	2,9	18,5	73	0,8	19,3
73	1,7	18,0	74	-2,2	18,1	74	-2,7	17,6
74	3,7	17,5	75	0,2	16,7	75	-2,8	17,3
75	1,8	19,1	76	-3,4	16,5	76	1,5	20,0
76	1,5	21,0	77	-1,0	18,3	77	0,4	16,7
77	0,0	19,6	78	-2,5	15,6	78	-2,2	18,2
78	2,4	21,5	79	1,5	18,1	79	6,3	20,9

Ὡς μέσας δὲ ἀξίας χαρακτηριστικὰς τῶν μεγίστων τούτων καὶ τῶν ἐλαχίστων βαθμῶν ἐξάγομεν τοὺς ἑξῆς ἀριθμούς·

Κατὰ Δεκέμβ. Μέσον ἐλάχ. =+0°,81 Μέσ. μέγ. =19°,12
» Ἰαν. » » = - 0,94 » » = 17,57
» Φεβρ. » » = + 0,36 » » = 19,16

Πότε πίπτει ἡ χιὼν ἐν Ἀθήναις.

Ἡ χιὼν ἐν Ἀττικῇ, ἰδίως δὲ ἐν Ἀθήναις, δὲν εἶνε φαινόμενον συχνὰ συμβαῖνον. Ἐνίοτε πίπτει ἀφθόνως, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ διατηρηθῇ. Σπανίως δὲ διέρχεται ὁ χειμὼν χωρὶς νὰ καλυφθῶσιν ὑπὸ χιόνος ὄρη 1000 μέτρων καὶ πλέον ὕψους. Ὑπάρχει κοινὴ γνώμη ὅτι ἡ χιὼν δὲν μένει ἐπὶ τῶν νήσων. Ἀλλ' ἐγὼ αὐτὸς παρετήρησα πολλάκις κεκαλυμμένας ὑπὸ χιόνος τὴν Σαλαμῖνα καὶ Αἴγιναν, τὴν Σύρον, τὴν Ἄνδρον, τὴν Τῆνον, τὴν Δῆλον, τὴν Μύκωνον. Συχνὴ εἶνε ἡ χιὼν ἐν Νάξῳ καὶ Πάρῳ ἕνεκα τῶν ὑψηλῶν ὀρέων. Κατὰ παλαιὰν δέ τινα εἴδησιν ἔπεσε χιὼν ἐν Σίρνῳ ἐν ἔτει 1733 8βρίου20[8.

Γνωστὴ εἶνε ἡ ἄφθονος χιὼν ἡ πεσοῦσα ἐν Ἀθήναις τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1850. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1864 ἔμεινεν ἡ πόλις χιονοσκεπὴς ὑπὲρ τὴν ἑβδομάδα· τοιαῦτα δὲ ὅμοια συμβάντα, καίτοι βραχείας διαρκείας, εἰσὶ καὶ ἄλλα. Περίληψιν τῶν παρατηρήσεών μου περὶ τῶν *πρώτων* (πρωϊμωτάτων) χιόνων ἐπὶ τοῦ Πάρνηθος, τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τῆς πόλεως καταχωρίζω κατωτέρω, παρατηρῶν, ὅτι κατὰ τὴν πτῶσιν τῆς χιόνος ἐν τῇ πόλει ἐσημείωσα καὶ τὰς ἀραιοτάτας καὶ ἐλαχίστας κατὰ τὴν ποσότητα τῆς χιόνος νιφάδας, αἵτινες συνήθως διαφεύγουσι τῆς παρατηρήσεως τῶν πολλῶν.

Πρῶται χιόνες.

Ἐπὶ τοῦ Πάρνηθος		Ἐπὶ τοῦ Ὑμηττοῦ		Ἐν Ἀθήναις	
1858	Δεκεμ. 18	1858	Δεκεμ. 18	1858	Δεκεμ. 16
59	Ὀκτωβ. 9	60	Ἰαν. 16	59	Δεκεμ. 10
60	Νοεμβ. 6	61	Ἰαν. 1	61	Ἰαν. 13
61	Νοεμβ. 27	61	Δεκεμ. 18	61	Δεκεμ. 18
62	Δεκεμ. 4	62	Δεκεμ. 4	62	Δεκεμ. 18
63	Νοεμβ. 26	63	Δεκεμ. 9	63	Δεκεμ. 28
64	Δεκεμ. 5	64	Ἰαν. 14	65	Φεβρ. 24
65	Νοεμ. 12	65	Φεβρ. 23	65	Δεκεμ. 25
66	Ὀκτ. 20	65	Δεκεμ. 9	66	Δεκεμ. 10
67	Νοεμ. 7	66	Ὀκτ. 21	67	Δεκεμ. 24
68	Νοεμ. 1	67	Νοεμ. 7	68	Νοεμ. 23
69	Δεκεμ. 8	68	Δεκεμ. 11	70	Ἰαν. 28
70	Δεκεμ. 2	69	Δεκεμ. 9	71	Ἰαν. 21
71	Δεκεμ. 12	71	Φεβρ. 1	71	Δεκεμ. 14
72	Δεκεμ. 20	71	Δεκεμ. 13	72	Νοεμ. 5
73	Δεκεμ. 8	73	Δεκεμ. 8	73	Δεκεμ. 8
74	Νοεμ. 18	74	Νοεμ. 18	75	Ἰαν. 2
75	Δεκεμ. 11	75	Δεκεμ 16	75	Δεκεμ. 31
76	Νοεμ. 4	76	Δεκεμ. 28	76	Δεκεμ. 28
77	Νοεμβ 2	77	Δεκεμ. 29	77	Νοεμβ. 23
79	Ἰαν. 20				
79	Νοεμ. 5				

Ὁ Αἰγάλεως ἦτο χιονοσκεπὴς κατὰ τὰ ἔτη 1869, 1871, 1873 καὶ βραδύτερον.

Ὡς μέσους ὅρους τῆς πτώσεως τῆς χιόνος δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὰς ἀκολούθους ἡμέρας·

Πρώτη χιὼν ἐπὶ τοῦ Πάρνηθος τῇ 24 Νοεμβρίου
» » » τοῦ Ὑμηττοῦ » 18 Δεκεμβρίου
» » ἐν Ἀθήναις » 23 Δεκεμβρίου.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 18[6 Νοεμβρίου 1879.

Dr J. F. JULIUS SCHMIDT

Διευθυντὴς τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀστεροσκοπείου.

ΧΕΙΜΩΝΕΣ ΑΞΙΟΣΗΜΕΙΩΤΟΙ

Πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ θερμομέτρου[1] τὰ ἐκτακτα καὶ παρατεταμένα ψύχη δὲν ἠδύναντο νὰ προσδιορισθῶσιν ἢ διὰ τῶν ἀξιοσημειώτων αὐτῶν ἀποτελεσμάτων. Τούτου ἕνεκα δυσχερὴς ἀποβαίνει ἡ σύγκρισις τῶν χειμώνων τῆς σήμερον πρὸς τοὺς τῶν ἀρχαίων χρόνων. Ἐν τούτοις

1. Πρῶτος εὑρετὴς τοῦ θερμομέτρου ὑπῆρξεν ὁ Γαλιλαῖος· τὸ κατὰ τὸ 1596 πρῶτον κατασκευασθὲν θερ-

πολλαὶ ἀρχαῖαι μαρτυρίαι πείθουσιν ἡμᾶς ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἕνεκα διαφόρων αἰτιῶν ὁ χειμὼν ἦτο πολὺ δριμύτερος ἐν Εὐρώπῃ ἢ σήμερον. Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι ἱστορικοὶ καὶ ποιηταὶ βεβαιοῦσι τοῦτο πολλαχοῦ τῶν συγγραμάτων αὐτῶν.

Τὸν προσδιορισμὸν πολλῶν ἀξιοσημειώτων διὰ τὴν ἔκτακτον αὐτῶν δριμύτητα χειμώνων ὀφείλομεν εἰς τοὺς χρονογράφους. Ἰδοὺ δὲ ἡ χρονολογικὴ αὐτῶν κατάταξις, οἵαν ἐξάγομεν αὐτὴν ἐκ τῶν χρονικῶν αὐτῶν.

Ἐν ἔτει 396 π.Χ. χιὼν καταπίπτει ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ τεσσαράκοντα συνεχεῖς ἡμέρας ἄνευ διακοπῆς.

Ἐν ἔτει 299 μ.Χ. ὁ Εὔξεινος πόντος πήγνυται καθ' ὁλοκληρίαν.

Ἐν ἔτει 359 πῆξις ἐντελὴς τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Βοσπόρου.

Τῷ 400 μ. Χ. ὁ Ῥοδανὸς ἐν Γαλλίᾳ καὶ ὁ Εὔξεινος πήγνυνται ὁλοκλήρως.

462 μ.Χ. Πῆξις ἐντελὴς τοῦ ποταμοῦ Var ἐν Γαλλίᾳ. Τὰ ποίμνια διαβαίνουσι τὸν Δούναβιν στερεῶς πεπηγμένον.

547. Πάντες οἱ ποταμοὶ τῆς Γαλλίας εἰσὶ στερεῶς πεπηγμένοι. Οἱ ἄνθρωποι διέρχονται αὐτοὺς πεζῇ καὶ ἀφόβως.

558. Ὁ Εὔξεινος καλύπτεται ὑπὸ πάγου ἐπὶ εἴκοσι συνεχεῖς ἡμέρας.

559. Πῆξις ἐντελὴς τοῦ Δουνάβεως.

566. Ὁ χειμὼν παρατείνεται ἐπὶ μακρὸν δριμύτατος, ἐπιφέρων καταστροφὴν εἰς μέγα πλῆθος ζῴων.

608. Αἱ ἄμπελοι κατακαίονται ὑπὸ τοῦ παγετοῦ εἰς μέγα μέρος τῆς Γαλλίας.

763. Παρατεταμένος καὶ φοβερὸς χειμὼν ἐν Ἀνατολῇ. Ὁ Εὔξεινος πήγνυται εἰς βάθος 30 ποδῶν. Μέρος τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κρημνίζεται ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν πάγων.

821. Οἱ πλεῖστοι τῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης εἰσὶ πεπηγμένοι ἐπὶ ἕνα ὁλόκληρον μῆνα.

822. Ἄμαξαι βαρύτατα φορτωμέναι διέρχονται ἐπὶ μῆνα ὁλόκληρον ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα ἐν Παρισίοις.

829. *Πῆξις τοῦ Νείλου.*

μόμετρον ἤτο ἀεροθερμόμετρον· συνίστατο δὲ ἐκ μιᾶς σφαίρας μετὰ σωλῆνος ἐντὸς ὑγροῦ. Πρώτη χρῆσις αὐτοῦ ἐγένετο πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἀσθενῶν, οἵτινες ἐλάμβανον τὴν σφαῖραν ἐν τῷ στόματι. Θερμόμετρα ἐξ ὑέλου, μετά τινος ἔντοσθεν τακέντος ὑγροῦ, κατεσκεύασε τῷ 1647 ὁ ὑελοποιὸς Μωριάνης, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἰατροῦ Ῥινιέ. Ἡ φλωρεντινὴ Ἀκαδημία εὗρε πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι ἡ χιὼν τήκεται πάντοτε ἐν τῇ αὐτῇ θερμοκρασίᾳ· τοιούτῳ δὲ τρόπῳ ὡρίσθη ἡ θέσις τοῦ μηδενικοῦ. Τῷ 1701 προέτεινεν ὁ Νεύτων νὰ ληφθῇ ὡς κανονικὴ θερμοκρασία ἡ τῆξις τοῦ παγετοῦ καὶ ἡ ζέσις τοῦ ὕδατος. Τῷ 1714 (πρὸ τοῦ Ῥεωμὺρ καὶ τοῦ Κελσίου) κατεσκεύασεν ἐν Δανζίκ ὁ Φάρενχαητ τὸ πρῶτον θερμόμετρον μετὰ διαιρέσεως μονοειδοῦς.

860. Ἡ χιὼν καὶ ὁ παγετὸς διαρκοῦσιν ἐπὶ ἓξ συνεχεῖς μῆνας. Ὁλόκληρος ἡ Ἀδριατικὴ πήγνυται.

974. Χειμὼν φοβερός. Ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου στερεῶς πεπηγμένου οἱ ἄνθρωποι διέρχονται πεζῇ. Ἐπιδημίαι φοβεραὶ μετὰ τὸ ψῦχος καὶ μετ' αὐτῶν λιμὸς μαστίζουσι τὴν Εὐρώπην. Τὸ τρίτον τῶν κατοίκων τῆς Γαλλίας ἐξολοθρεύεται.

988. Γενικὴ καταστροφὴ τῶν σπαρτῶν ἐκ τοῦ ψύχους.

1009. Ἐν Ἰταλίᾳ πάντες οἱ ποταμοὶ πήγνυνται.

1067. Παρατεταμένος καὶ δριμύτατος χειμών. Πάντες οἱ ποταμοὶ ἐν Γαλλίᾳ πήγνυνται.

1100. Τὸ ψῦχος κατακαίει μέγα πλῆθος δένδρων καὶ ἐπιφέρει λιμόν.

1124. Πολλαὶ γυναῖκες καὶ παιδία θνήσκουσιν ἐκ τῆς δριμύτητος τοῦ ψύχους. Αἱ ἐγχέλεις τῆς λίμνης τοῦ Brabant ἐν Γαλλίᾳ καταφεύγουσιν εἰς τοὺς σιτοβολῶνας.

1133. Πῆξις τοῦ Πάδου ἐν Ἰταλίᾳ. Ὁ οἶνος πήγνυται ἐν ταῖς ἀποθήκαις. Μέγα πλῆθος δένδρων κατακαίονται ἐκ τοῦ ψύχους.

1150. Ἡ θάλασσα πήγνυται πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Ὁλλανδίας.

1204. Ψῦχος φοβερόν. Πῆξις ἐντελὴς τῶν ποταμῶν ἐν Γαλλίᾳ.

1210. Ἄμαξαι φορτωμέναι διέρχονται ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς. Τὰ σπαρτὰ κατακαίονται ἐκ τοῦ ψύχους.

1213. Ὁ ἐν Γαλλίᾳ ποταμὸς Vienne πήγνυται τρὶς ἐπανειλημμένως.

1218. Καθ' ἅπασαν τὴν Γαλλίαν τὰ ὕδατα πήγνυνται καθ' ὁλοκληρίαν.

1234. Ἄμαξαι βαρέως φορτωμέναι διέρχονται ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς πλησίον τῆς Βενετίας.

1236. Ὅλος ὁ Δούναβις διατηρεῖται στερεῶς πεπηγμένος ὑπὲρ τὸν μῆνα.

1288. Ὁ Ῥῆνος πήγνυται ἐν Ἑλβετίᾳ κατὰ μῆνα Μάρτιον.

1305. Ἐν Φλανδρίᾳ καὶ Ὁλλανδίᾳ ἡ θάλασσα πήγνυται εἰς διάστημα τριῶν λευγῶν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς.

1316. Οἱ πάγοι καταστρέφουσι πάσας τὰς γεφύρας τῶν Παρισίων.

1323. Ὁλόκληρος ἡ Μεσόγειος καλύπτεται ὑπὸ πάγων.

1334. Πῆξις γενικὴ πάντων τῶν ποταμῶν ἐν Προβηγκίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ.

1357. Χιὼν ἀπιστεύτου ποσότητος πίπτει καθ' ἅπασαν τὴν Ἰταλίαν.

1364. Χειμὼν ἔκτακτος. Ὁ Ῥῆνος πήγνυται εἰς βάθος 15 ποδῶν. Αἱ ἄμπελοι καὶ τὰ πλεῖστα τῶν καρποφόρων δένδρων κατακαίονται.

1400. Πᾶσαι αἱ πρὸς τὸ βόρειον τῆς Εὐρώπης θάλασσαι πήγνυνται καθ' ὁλοκληρίαν.

1405. Ὁλόκληρος ὁ στρατὸς τοῦ Ταμερλάνου, ἄνδρες, ἵπποι καὶ κάμηλοι, ἐξολοθρεύονται ὑπὸ τοῦ ψύχους ἐν Κίνᾳ.

1408. Χειμὼν ἀξιοσημείωτος. Σχεδὸν πᾶσαι τῶν Παρισίων αἱ γέφυραι καταθραύονται ὑπὸ τῶν πάγων. Ὁ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου ἀναφέρει ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ καταγράψῃ τὰ τῆς ὑπηρεσίας, ἐπειδὴ ἡ μελάνη πήγνυται εἰς τὸ ἄκρον τοῦ καλάμου, καίτοι ἐν τῇ ἑστίᾳ τοῦ δωματίου του καίει ζωηρὸν πῦρ. Ὅλη ἡ μεταξὺ Νορβηγίας καὶ Δανίας θάλασσα εἶνε πεπηγμένη.

1420. Μεγάλη θνησιμότης ἐν Παρισίοις ἕνεκα τοῦ ψύχους. Ζῷα σαρκοβόρα εἰσερχόμενα εἰς τὴν πόλιν κατατρώγουσι τὰ πτώματα. Ὁλόκληρος σχεδὸν ὁ Εὔξεινος εἶνε πεπηγμένος.

1422. Τὸ ὄξος πήγνυται ἐν τοῖς ὑπογείοις. Τοῦτ' αὐτὸ πάσχει καὶ ὁ λόφος τῆς κεφαλῆς τῶν ἀλεκτρυόνων.

1430. Οἱ ἄνθρωποι μεταβαίνουσι διὰ τῶν πάγων ἐκ Δανίας εἰς Σουηδίαν. Ὁ Δούναβις διατηρεῖται πεπηγμένος ἐπὶ δύο μῆνας.

1434. Ὁ παγετὸς διαρκεῖ τρίμηνον ὅλον ἐν Παρισίοις. Ἐπανέρχεται δὲ δριμύτατος κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον. Ἐπὶ τεσσαράκοντα συνεχεῖς ἡμέρας πίπτει χιὼν ἐν Ὁλλανδίᾳ.

1444. Ἀφθονωτάτη χιὼν εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν, διατηρηθεῖσα ἐπὶ τρεῖς ὅλους μῆνας.

1458. Στρατὸς 40,000 ἀνδρῶν στρατοπεδεύει ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως στερεῶς πεπηγμένου.

1468. Στρατιῶται Βουργονδοὶ κόπτουσι τὸν οἶνον διὰ πελέκεων.

1476. Ἐν τῷ στρατῷ Καρόλου τοῦ Θρασέος τὸ ψῦχος ἐπιφέρει τὸν θάνατον εἰς πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν.

1503. Ὁλόκληρος στρατὸς διαβαίνει τὸν Πάδον ἐπὶ πάγου στερεοῦ.

1507. Πῆξις τοῦ λιμένος τῆς Μασσαλίας. Θάνατος πολλῶν ἀνθρώπων καὶ ζῴων ἐκ τοῦ ψύχους.

1544. Ὁ οἶνος πωλεῖται ἐν Παρισίοις κατὰ τεμάχια πεπηγμένα, ἅτινα κόπτουσι διὰ πελέκεων.

1564. Πῆξις τοῦ Ῥοδανοῦ. Καταστροφὴ τῶν καρυῶν ἐκ τοῦ ψύχους.

1570. Ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ ἅμαξαι βαρέως φορτωμέναι διέρχονται ἐπὶ τῶν ποταμῶν.

1586. Στρατιῶται Γάλλοι ἀποθνήσκουσιν ἐκ τοῦ ψύχους ἐν ἐκστρατείᾳ. Γενικὸς ὄλεθρος τῶν ἐλαιῶν ἐν Προβηγκίᾳ.

1594. Ἡ θάλασσα πήγνυται ἐν Μασσαλίᾳ καὶ Ἐνετίᾳ.

1599. Χειμὼν δριμύτατος. Σχεδὸν πάντα τὰ ὀπωροφόρα δένδρα κατακαίονται.

1603. Ἐν Παδούῃ ὁ οἶνος πήγνυται ἐν τοῖς ὑπογείοις. Πολλαὶ τῶν οἰκιῶν τῆς πόλεως ταύτης καταρρέουσιν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς χιόνος.

1607. Οἱ βόες παγόνουσιν εἰς τὰ βουστάσια. Οὐδαμοῦ τῶν Παρισίων εὑρίσκονται πλέον ξύλα εἰς καῦσιν. Ἁμάξια φορτωμένα διέρχονται ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα.

1608. Καταστροφὴ παντελὴς τῶν ἀμπελώνων ἐν Γαλλίᾳ. Ὁ οἶνος πήγνυται ἐντὸς τῶν ποτηρίων· τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς ἄρτους ἅμα ἐξαγομένους τῶν κλιβάνων.

1621. Διαρκοῦντος τοῦ χειμῶνος τούτου ἡ Ἀδριατικὴ ἐπάγη δίς.

1638. Πῆξις τῆς Βαλτικῆς εἰς ἔκτασιν 6 λευγῶν. Σουηδικὸς στρατὸς μετὰ πυροβολικοῦ διαβαίνει ἐκ Φιονίας εἰς Φινλανδίαν ἐπὶ τοῦ πάγου.

1665. Ἐν Παρισίοις τὸ ψῦχος φθάνει μέχρι 22 βαθμῶν καὶ ἡμίσεος.

1683. Ψῦχος φοβερὸν ἐν Τουραίνῃ. Τὸ τρίτον τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Tours θνήσκει ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης.

1684. Πῆξις τοῦ Ταμέσεως καθ' ὁλοκληρίαν μέχρι βάθους 11 ποδῶν.

1709. Ὁ φοβερώτατος τῶν χειμώνων τῶν μαστισάντων τὴν Εὐρώπην. Τὸ θερμόμετρον κατῆλθε κάτω τοῦ 23ου βαθμοῦ ἐν Παρισίοις. Ἡ Μεσόγειος ἐπάγη εἰς διάφορα μέρη, τὸ αὐτὸ δὲ συνέβη καὶ εἰς τὸ στενὸν τῆς Μάγχης. Τῶν δένδρων οὐδὲν σχεδὸν ἀπέμεινεν ἐν Γαλλίᾳ. Ἡ ἔνδεια ὑπῆρξε φοβερά, τοῦ σίτου ἐκλείψαντος ὁλοσχερῶς. Ὁ οἶνος ἐπάγη ἐν Παρισίοις ἐντὸς τῶν βαρελίων, οἱ δὲ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἐθραύσθησαν κρουόμενοι.

1735. Τὸ θερμόμετρον, ὅπερ τοῦ λοιποῦ θέλομεν ἔχει ἀκριβῆ γνώμονα εἰς προσδιορισμὸν τοῦ ψύχους, κατῆλθεν ἐν τῇ σινικῇ Ταρταρίᾳ μέχρις 67 βαθμῶν.

1740. Φοβερώτατον ψῦχος ἐν Ῥωσσίᾳ. Ἐν Πετρουπόλει οἰκοδομεῖται παλάτιον ἐκ πάγου καὶ πρὸ αὐτοῦ στήνονται κανόνια ἐκ πάγου ὡσαύτως, δι' ὧν κανονοβολοῦσιν εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν διὰ σφαιρῶν σιδηρῶν.

1783. Ἐν Παρισίοις ψῦχος 19 βαθμῶν. Ὁ παγετὸς διαρκεῖ ἐπὶ 69 συνεχεῖς ἡμέρας· ὁ Σηκουάνας καλύπτεται ὑπὸ πάγου ἐπὶ δύο ὅλους μῆνας.

1788. Ὁ πάγος τοῦ μεγάλου ὀχετοῦ ἐν Βερσαλλίᾳ ἔχει πάχος 12 δακτύλων. Τὸ ψῦχος ἔφθασεν ἐν Παρισίοις εἰς 22 βαθμούς, ἐν δὲ Μασσαλίᾳ εἰς 17. Ἡ Μάγχη καλύπτεται ὑπὸ πάγου.

1795. Ἐν Παρισίοις τὸ ψῦχος εἶνε $23^0, 5$, τὸ δριμύτατον ἐξ ὅσων συνέβησαν ἀπὸ τῆς εὑρέσεως τοῦ θερμομέτρου. Ὁ παγετὸς διαρκεῖ ἐπὶ 42 συνεχεῖς ἡμέρας. Ὁ ὁλλανδικὸς στόλος συλληφθεὶς ἐν τοῖς πάγοις καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ ἱππικοῦ.

1830. Τὸ ψῦχος ἐν Παρισίοις εἶνε $17^0,3$. Πάντες οἱ ποταμοὶ πήγνυνται. Πλῆθος ἀνθρώπων καὶ ζῴων ἀποθνήσκουσιν ἐκ τοῦ ψύχους.

1840. Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον μόνον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ συνέβη δριμύτατον ψῦχος, τὴν 15

Δεκεμβρίου, καθ' ἣν εἰσεκομίζοντο εἰς Παρισίους τὰ λείψανα Ναπολέοντος τοῦ Α'.

1846. Ἐν **Pontarlier** τῆς Γαλλίας ψῦχος **31°, 3,** ὅπερ ἐστὶ τὸ δριμύτατον ἀπὸ τῆς εὑρέσεως τοῦ θερμομέτρου.

1853. Πῆξις παντελὴς ὅλων σχεδὸν τῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης.

1871. Ψῦχος ἐκτάκτως δριμὺ (22 βαθμῶν ἐν τῷ Ἀστεροσκοπείῳ τῶν Παρισίων) ἀλλὰ μὴ διαρκέσαν· ὁ Σηκουάνας πήγνυται ἐπὶ μίαν ἡμέραν.

Τοιοῦτος ὁ κατάλογος τῶν ἐκτάκτων χειμώνων, ὃν παρέχουσιν ἡμῖν αἱ διηγήσεις τῶν χρονογράφων. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐν τοῖς προειρημένοις ὁ λόγος εἶνε περὶ τοῦ χειμῶνος ἐν τῇ εὐκράτῳ ζώνῃ. Ἐν ταῖς ἀρκτῴαις χώραις τὸ σύνηθες κατὰ τὸν χειμῶνα ψῦχος θὰ ἦτο δι' ἡμᾶς ἔκτακτον καὶ ἀνυπόφορον. Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ **1834** ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ τὸ θερμόμετρον κατῆλθε μέχρι **40°**, σημεῖον τῆς ἀποψύξεως τοῦ ὑδραργύρου. Ἡ τοῦ ὑδραργύρου δ' ἀπόψυξις εἶνε ἄλλως συνηθεστάτη ἐν Σιβηρίᾳ καὶ τῇ βορειοτάτῃ Ἀμερικῇ. Καθ' ἃ διηγεῖται ὁ πλοίαρχος **Parry** ἐν τῇ νήσῳ Μελβίλλῃ ἐπὶ πέντε συνεχεῖς μῆνας τοῦ ἔτους ὁ ὑδράργυρος μένει ἐν καταστάσει ψύξεως ἐν ὑπαίθρῳ. Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ **1808-1809** ἐν Μόσχᾳ, ἔνθα τὸ ψῦχος ἦτο **42-44** βαθμῶν, ἐγένοντο πολλὰ πειράματα ἐπὶ τοῦ ἀπεψυγμένου ὑδραργύρου.

Κατά τινα τῶν ἀποδημιῶν αὐτοῦ ὁ πλοίαρχος **Ross** ἐπλήρωσε τουφέκιον διὰ σφαίρας ἐκ στερεοῦ ὑδραργύρου καὶ πυροβολήσας διετρύπησε σανίδα ἑνὸς δακτύλου πάχους. Οἱ κάτοικοι τῶν χώρων, ἐν αἷς τὸ ψῦχος εἶνε τοσοῦτον δριμύ, φροντίζουσι μετὰ πολλῆς μερίμνης νὰ προφυλάττωνται, καὶ πρὸ πάντων κατὰ τὰ ἄκρα αὐτῶν, τὴν ῥῖνα καὶ τὰ ὦτα. Ἐπειδὴ τὰ ὄργανα ταῦτα δύνανται νὰ ἀποψυχθῶσι χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ τις τὸν ἐλάχιστον πόνον, ἐν πολλαῖς χώραις καθῆκον ἀβρότητος θεωρεῖται νὰ ἐρωτῶσιν οἱ συναντώμενοι ἀλλήλους περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ προσώπου των. Γνωστὸν δὲ εἶνε τὸ συμβὰν εἰς τὴν περιώνυμον τραγῳδὸν Ῥαχήλ, ἥτις, περιδιαβάζουσα χειμερινήν τινα ἡμέραν ἐφ' ἁμάξης ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς Πετρουπόλεως, οὐ μικρὸν ἐξεπλάγη βλέπουσα ἄγνωστον εἰσορμῶντα εἰς τὴν ἅμαξαν αὐτῆς, καὶ ἄνευ περαιτέρω διασαφήσεων τρίβοντα ἰσχυρῶς τὴν ῥῖνά της διὰ χιόνος. **Κ.**]

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ἐκ τῶν τοῦ Ἠλία Τανταλίδου.

Σκέπασε τὰ κεραμίδια πιθαμαῖς δυὸ τρεῖς τὸ χιόνι,
Κ' εἶν' ἡ πόλις φασκιωμένη μ' ἕνα κάτασπρο σενδόνι.
Διέτε, διέτ' ἀσπροπροσώπους μέσ' 'ς ταῖς γούναις τυλιγμένους,
Διέτε, διέτε μέσ' 'ς τὸ χιόνι ὡς τὰ γόνατα χωμένους.
Χάθηκ' ὁ ἡρωϊσμὸς
Πανταχοῦ ἀποκλεισμός.

Τοῦ, τοῦ, τοῦ
Κ' ἐγὼ κρυώνω
Μποῦ, μποῦ, μποῦ
Κ' ἐγὼ παγώνω.

—

Ὤ! τί κρούσταλλα! τί πάγοι! ὁ Δεκέμβριος ἀφρίζει,
Ὁ ἀέρας λυσασμένος 'ς τὰ παράθυρα μουγκρίζει.
Τῆς φακῆς τὰ παληκάρια κουκουλόθηκαν 's τὸ στρῶμα.
Διέτε μύταις, ὁποῦ στάζουν, διέτ' ἀχνοὺς ἀπὸ τὸ στόμα.
Λόγι' ἀκοῦστε μασητά,
Μάτια διέτε δακρυστά.
Τοῦ, τοῦ, τοῦ,
Κ' ἐγὼ δακρύω.
Μποῦ, μποῦ, μποῦ
Ἄ! κρύο! κρύο!

—

Ἕνας χῶ, χῶ, χῶ, τὰ χέρια εἰς τὸ στόμα του ζεσταίνει
Σ' τὴ φωτιὰ ὁ ἄλλος τρέχει καὶ τὰ μοῦτρά του θερμαίνει.
Κι' ὁ λεγάμενος ἐκεῖνος μὲ τὴν γοῦνα, τὸ σαμοῦρι,
Ἕως τὸν λαιμὸ χωμένος χαρτιὰ παίζει 's τὸ ταντοῦρι.
Κ' ἐγὼ θέλω νὰ χωθῶ
Σ' τὰ ζεστὰ νὰ ζεσταθῶ;
Τοῦ, τοῦ, τοῦ,
Γιὰ τί κρυώνω,
Μποῦ, μποῦ, μποῦ
Καὶ πλευριτώνω.

—

Τί καλὸς εἶν' ὁ χειμῶνας δι' ἐκεῖνον ὁποῦ καίει!
Τί καλό! ἐν ᾧ χιονίζει νὰ ῥουφᾷ φοῦρ φοῦρ τὸ τεῖ.
Κ' ἐν ᾧ ἔξω ὁ ἀέρας μᾶς χαλνᾷ τὸν κόσμον ὅλο
Αὐτὸς μέσα νὰ τοὺς βάζῃ καὶ τοὺς δυὸ συντρόφους σόλο!
Πλὴν ἐμένα ἡ χιονιὰ
Καὶ ἡ βαροχειμωνιὰ,
Τοῦ, τοῦ, τοῦ
Πῶς μὲ κρυώνει!
Μποῦ, μποῦ, μποῦ
Πῶς μὲ στρουμώνει!

—

Λέγουν ἔγεινε χειμῶνας φοβερὸς εἰς ἄλλα μέρη·
Ἑνὸς δύο γραμματέων κατετάραξε τὸ χέρι.
Ἔμειναν Ὑπουργοὶ δύο ἔξαφνα κακαρωμένοι,
Καὶ ἐφημερὶς, μιὰ, λέγουν, νεωστὶ ἐκδεδομένη,
Ἀπ' τὰ χιόν', ἀπ' ταῖς βροχαῖς,
Παραιτεῖ ταῖς μετοχαῖς
Τοῦ, τοῦ, τοῦ
Ξεπαγιασμέναις,
Μποῦ, μποῦ, μποῦ,
Ξεψυχημέναις!

—

Κοκκωνίτσες μου, τί τρέχει;... Λοιπὸν μ' ὅλα τὰ λαχούρια,
Μ' ὅλας σας τὰς προφυλάξεις, καὶ μὲ ὅλα τὰ ταντούρια,
Σᾶς ἐπείραξ' ὁ χειμῶνας, κ' εἶσθε κρυολογημέναις;
Ὤ! ἡ ὄψις σας ἐκόπη! ὤ! πολ' εἶσθε πειραγμέναις!
Κι' ὅταν βλέπῃ δὲ τινὰς
Τόσον κρύας καλλονὰς,
Τοῦ, τοῦ, τοῦ,
Τὸν πιάνει τρόμος,
Μποῦ, μποῦ, μποῦ,
Μεγάλως ὅμως!

—

Κάλε δὰ μὴν ἔχετ' ἔννοια, κι' ὁ χειμῶνας θὰ περάσῃ
Κ' ἔρχεται τὸ καλοκαῖρι, ὅπου θὰ μᾶς ξεσκουριάσῃ.
Τότε τρώγεσθε κομμάτι κἂν εἰς τόπον παγωτῶν,
Νὰ ψυχραίνετε τὰ στήθη φλογισμένων ἐραστῶν,

Τότε... (ὅμως δὲν βαστῶ
Τὸ κονδύλι μου πετῶ,
Τοῦ, τοῦ, τοῦ,
Γιατί παγώνω,
Μποῦ, μποῦ, μποῦ
Γιατί ζαρώνω).

ΜΑΓΚΑΛΙΟΝ ΚΑΙ ΤΑΝΔΟΥΡΙΟΝ

[Ἐκ τῶν τοῦ Σκαρλάτου Βυζαντίου]

Αἱ παντὶ ἀνέμῳ ἀναπεπταμέναι καὶ πλεκταὶ μᾶλλον ἢ κτισταὶ τουρκικαὶ οἰκίαι θερμαίνονται τὸν χειμῶνα δι' ἀνθράκων. Καὶ διὰ τοῦτο τὸ χρησιμώτερον τοῦ χειμῶνος ἔπιπλον εἶνε τὸ *μαγκάλιον*, μικρὸν ἢ μέγα, ὠριχάλκινον ἢ πήλινον, καὶ τῶν πασσάδων ἀργυροῦν. Τὴν χρῆσιν δὲ τοῦ αἰθράνου τούτου ἀπαντῶμεν καὶ παρὰ τῷ Ἱερεμίᾳ·—«Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἐκάθητο ἐν οἴκῳ χειμερινῷ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐννάτῳ, καὶ ἦν τεθειμένον ἐνώπιον αὐτοῦ αἴθρανον πλῆρες ἀνθράκων διαφανῶν». Αἱ δὲ γυναῖκες, ἵνα προφυλάξωσι τὴν ὄψιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ φλογμοῦ τοῦ πυραύνου καὶ οἰκονομήσωσι συγχρόνως καὶ τὰ κάρβουνα, ἐπενόησαν τὸ *tardoúrior*,[1] τοῦ ὁποίου δύσκολον νὰ συλλάβωσιν ἰδέαν αἱ Ἑλληνίδες, ἐὰν μὴ τὸ ἴδωσι.

Τὸ *tardoúrior* εἶνε εἶδος τραπέζης σκεπασμένης μὲ τάπητας καὶ πεπλώματα, καὶ περιεχούσης ἐντὸς μικροῦ πυραύνου κάρβουνα ἀναμμένα, ὅπου ζεσταίνουσι τοὺς πόδας αὐτῶν οἱ περικαθήμενοι. Ἡ χρῆσίς του εἶνε οἰκονομικωτάτη καὶ, λόγῳ συναναστροφῆς, ὁμιλητικωτάτη.

Ἡ *θερμάστρα* ὑπάγει κατ' ὀλίγον νὰ ἐξοστρακίσῃ τὸ τανδούριον, καὶ ἴσως πρὸς ὠφέλειαν τῆς ὑγείας τῶν Κυριῶν, διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις συνετέλει, λέγουσιν οἱ Ἀσκληπιάδαι, καὶ πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν αἱμορροΐδων, τῶν ὁποίων, κατὰ τὸν Χάμμερ, εἶνε καὶ συνώνυμον εἰς τὸ Περσικόν. Δὲν τολμῶ νὰ φιλονεικήσω, ὡς πρὸς τοῦτο, μετὰ τῶν ἐξοχωτάτων, ἂν καὶ ἐγνώρισα τριάκοντα ἴσως ἑκατοντούτιδας Κυρίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, αἱ ὁποῖαι διεβίωσαν ὑγιέσταται, ζωηρόταται, εὐθυμόταται, καὶ ἀπέθανον, ὅταν πλέον ἐβαρύνθησαν νὰ ζῶσιν εἰς τὴν κόγχην τοῦ τανδουρίου των· ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ ἠξεύρω, εἶνε ὅτι, ἐὰν ἡ *Ἑστία* τῶν παλαιῶν ἦτον ἱερὰ, καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατὰ τὸν Μεσαίωνα παρ' αὐτὴν ἦτον ἡ ἐντιμοτέρα θέσις, τὴν ὁποίαν κατεῖχε δικαιωματικῶς ὁ γέρων οἰκοδεσπότης ἢ ἡ οἰκοδέσποινα,[1] ὅθεν καὶ τὴν ἐκαλλώπιζον ὡς νύμφην, αἱ εὐγενεῖς συμπολίτιδές μου δὲν μένουσι κατ' οὐδὲν ὀπίσω τῶν παλαιῶν, ἐπιδεικνύμεναι περὶ τὸν τοῦ τανδουρίου των στολισμὸν ὅλην αὐτῶν τὴν πατροπαράδοτον φιλοκαλίαν· καὶ φρονῶ ὅτι διασκέδασις ἢ συνομιλία, τὴν ὁποίαν διεδέχετο πολλάκις περὶ τὸ μεσονύκτιον τὸ λεγόμενον *tsilirγκὶρ-σοφρασὶ*, εἶδος ἐπιδειπνίδος, πέριξ μεγαλοπρεπῶς ἐστρωμένου τανδουρίου, δὲν ἀναπληροῦται οὔτε διὰ τῆς παρεστίας, οὔτε διὰ τῶν ἀνακλίντρων. Ὅτι δὲ, καίτοι συντελοῦν πρὸς ἀνάπαυσιν, καὶ, ἂν θέλητε, ἔκλυσίν τινα τοῦ σώματος, δὲν ἀφαιρεῖ ὅμως τίποτε τῆς ἀνδρίας τῆς ψυχῆς, ἀπόδειξις ὁ ἀείμνηστος ἐκεῖνος καὶ ἀληθῶς *Ἱερὸς* τοῦ Δραγασανίου λόγος, τοῦ ὁποίου ὅλοι σχεδὸν οἱ εὐγενεῖς λογῖται ἦσαν ἀναθρεμμένοι εἰς τὸ τανδούριον, καθαυτὸ *Ταvδοὺρ-τσελεμπῆδες*, καθὼς τοὺς λέγουσιν. Αἱ δὲ Τούρκισσαι ἰδίως τόσον εἶνε ἀπὸ τοῦ τανδουρίου των ἀναπόσπαστοι, ὥστε, ὅταν ἔβλεπον τὴν Κυρίαν Κόμησσαν **Desalleurs**, σύζυγον τοῦ πρέσβεως τῆς Γαλλίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, φοροῦσαν τὸ λεγόμενον τότε *παραίριον*, εἶδος κρινολίνου, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐτοποθέτει ὁ ὑπηρέτης τὸ συνειθιζόμενον ὑπὸ τῶν Κυριῶν ἐν Εὐρώπῃ αἴθρανον (**chaufferette**), ἔλεγον θαυμάζουσαι πρὸς ἀλλήλας: «Ἰδοὺ ἡ *Ἐλτσῆ-μπεη Χαvroὺμ*, ἥτις φέρει μεθ' ἑαυτῆς τὸ τανδούριόν της»!

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑι

Τὰ Χριστούγεννα εἶνε ἑορτὴ δημοτικωτάτη ἐν Ἀγγλίᾳ περιλαμβάνουσα δύο ταὐτοχρόνως ἑορτὰς ἡμῶν. τὰ Χριστούγεννα καὶ τὸ Νέον Ἔτος. Εἶνε δ' ἐξαιρέτως ἡ ἑορτὴ τῶν παιδίων, ἅτινα καθίστανται οἱ τύραννοι τῆς ἡμέρας, τὰ πάντα ἀνατρέποντες καὶ φέροντες ἄνω καὶ κάτω. Ἡ ἑορτὴ αὕτη πανηγυρίζεται ἰδίως διὰ συμποσίων φαιδροτάτων καὶ ἀτελευτήτων, φιλοξενία δὲ ἄκρα μετὰ χαρᾶς ἐπικρατεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν. Πανταχόθεν αἱ καπνοδόχοι καπνίζουσιν, οἱ κλίβανοι εἶνε κατάμεστοι κρεάτων κομισθέντων ὑπὸ ἀνθρώπων μετρίας καταστάσεως, οἱ ὀβελοὶ περιστρέφονται, οἱ φανοὶ, αἱ δᾷδες, οἱ λύχνοι, αἱ λαμπάδες, τὸ φωταέριον ἀστράπτουσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁμιχλώδους νυκτός. Ἀμύθητος δὲ εἶνε ἡ ποσότης τῶν καταναλισκομένων πτηνῶν μάλιστα δὲ τῶν χηνῶν. Βασίλισσα δὲ τῆς ἑορτῆς εἶνε ἡ *πουδίγγα*, τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὸν πλακούντιον, ὡς παρ' ἡμῖν τὰ *χριστόψωμα* καὶ ἡ *βασιλόπιττα*, ὅθεν καὶ ἡ εὐτελεστάτη τῶν τραπεζῶν ἔχει τὴν ἡμέραν ταύτην χῆνα καὶ πουδίγγαν, πρὸς πανηγυρισμὸν τοῦ *Κρίστμας*, ὡς ὀνομάζουσιν οἱ Ἄγγλοι τὰ Χριστούγεννα. Οἱ ὑπηρέται καὶ οἱ προμηθευταὶ τῶν μεγάλων οἰκιῶν ἔρχονται τὸ μεσονύκτιον εἰς τὰς οἰκίας τῶν κυρίων των καὶ τῶν πελατῶν, καὶ ᾄδοντες τὰ Χριστούγεννα προτείνουσιν εἰς αὐτοὺς τὸ *κουτὶ τῶν Χριστουγέννων*, ἐν ᾧ θὰ τεθῶσι τὰ εἰς αὐτοὺς προωρισμένα δῶρα.

Τὰ Χριστούγεννα ἐπανηγυρίζοντο ἄλλοτε μετὰ πολὺ πλείονος λαμπρότητος καὶ διαχύσεως. Τὸν ΙΓ' αἰῶνα βλέπομεν ἱερέα καὶ βασιλέα ἡγουμένους φαιδρᾶς καὶ πολυπλήθους συνοδείας προσωπιδοφόρων πάσης τάξεως, ᾀδόντων τὰ Χρι-

1. Ἐκ τοῦ Τὲν-νοὺρ, σώματος θέρμανσις.

2. Ἔθιμον πανάρχαιον· διότι καὶ ὁ Ὅμηρος τοὺς γέροντας γονεῖς τῆς Ναυσικάας παρὰ τὴν ἑστίαν καθίζει.

στούγεννα. Μετημφιεσμένοι ἀλλοκότως θεράποντες, παιδία, τεχνῖται, πάντες ἀδιακρίτως προσέρχονται πρὸς τὴν βασίλισσαν τῆς ἑορτῆς τείνοντες τὸν *κουμπαρᾶν* των καὶ αἰτοῦντες γενναιοδωρίαν χαρᾶς, φαιδρότητος, γέλωτος, ἐλεημοσύνην τέρψεων καὶ ἡδονῶν. Ἑρρῖκος ὁ Β' ὑπηρετεῖ αὐτὸς τὸν εὐωχούμενον υἱόν του, τὸν βασιλέα τοῦ συμποσίου, ἐν ἤχοις σαλπίγγων κομίζων τὸ πινάκιον τῆς τιμῆς, κεφαλὴν κάπρου, ὅστις ἐστεμμένος δάφνῃ καὶ δενδρολιβάνῳ ἔχει κεκαλυμμένους τοὺς χαυλιόδοντας αὐτοῦ ὑπὸ πορφυρῶν μήλων καὶ χρυσιζόντων πορτοκαλλίων. Τέλος δὲ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν πολῖται, οἱ ἰσχυρότατοι τῶν ἐν Λονδίνῳ, φέροντες στολὰς καὶ τίτλους φαντασιώδεις, βασιλέως, βασιλίσσης, ὑπουργῶν, ἐκλελεγμένους ὑπὸ τῆς Μωρίας, ἱππεῖς ἱππεύοντες χαρτίνους ἵππους, σαλπίζοντες, ἀνασείοντες δᾷδας τρέχουσιν εἰς Κήσιγκτον εἰς συνάντησιν τοῦ ἐκγόνου Ἐδουάρδου τοῦ Α', πάντες ἐν μιᾷ χαρᾷ συνηνωμένοι, πάντες ᾄδοντες τὰ Χριστούγεννα!

Καί τοι δὲ τὴν σήμερον ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων δὲν πανηγυρίζεται μετὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἄλλοτε θορύβου, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ὅμως Ἄγγλος μὴ ἐξεγειρόμενος εὔθυμος τὴν αὐγὴν τῆς μεγάλης ταύτης καὶ ἐπισήμου ἡμέρας. Πᾶν δὲ ὅ τι ἀναφέρεται εἰς τὸν στόμαχον διὰ μέσου τῶν ὀφθαλμῶν, εἰν' ἐκτεθειμένον κατὰ μῆκος τῶν ὁδῶν μετ' ἐθνικῆς ὄντως εὐαρεσκείας ἀπὸ τοῦ πυρρόχρου κρομμύου τῆς Μαλάγας μέχρι τῶν πελωρίων ἐκείνων τμημάτων τοῦ κρέατος, ἅτινα μόνον ἐν Ἀγγλίᾳ βλέπει τις, καὶ ἅτινα φαίνονται προωρισμένα εἰς πλήρωσιν τοῦ στομάχου γίγαντός τινος πελωρίου. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι αἱ ἀπολαύσεις τῶν Χριστουγέννων δὲν περιορίζονται μόνον ἐν τῷ στομάχῳ, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ κλεπτὰ φιλήματα, καὶ διεξοδικὰ παραμύθια ἅτινα ὁ πάππος διηγεῖται εἰς τὴν πέριξ αὐτοῦ πρὸ τῆς πυρᾶς περικαθημένην οἰκογένειαν. Ἐν τινι διηγήματι αὐτοῦ ὁ διάσημος ἄγγλος μυθιστοριογράφος Κάρολος Δίκενς παρεισάγει κύριόν τινα Πίκουικ, ὅστις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τύπος γνησίου Ἄγγλου εὐπατρίδου κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων. Κατασπάζεται τὰς νεαρὰς γυναῖκας, αἵτινες καὶ αὐταὶ ἀντασπάζονται αὐτόν, ἀκροᾶται μετὰ ἀρρήτου ὑπομονῆς παραμύθια ἀτελεύτητα, καμαρόνει ἱστάμενος πρὸ τῆς ἑστίας, καὶ πίνει *ποὺνς* ὅσον χωρεῖ ὁ στόμαχος ἀνθρώπου. «Ἀληθῶς μεμψίμοιροί τινες ἠθικολόγοι διατείνονται ὅτι τὰ πράγματα δὲν γίνονται ὅπως περιγράφονται, λέγει που ὁ Γάλλος Λουιμπλάν, λέγουσιν ὅτι αὐτοὶ τοὐλάχιστον οὔτε ἔδοσαν κλεπτὸν φίλημα οὔτε ἔλαβον, ὅτι οὐδόλως ἐπέρχονται δυσπεψίαι, ὡς θὰ ἐπίστευέ τις ἀναγινώσκων τὰ διηγήματα καὶ τὰς περιγραφὰς τῶν κατὰ τὰ Χριστούγεννα ἐκδιδομένων βιβλίων τῆς λεγομένης *φιλολογίας τῶν Χριστουγέννων*... Καὶ ὅμως πανταχοῦ βλέπει τις ἀγγελίας πεπτικῶν καταποτίων πρὸς χρῆσιν τῶν πανηγυριζόντων καὶ νῦν τὰ Χριστούγεννα, ὡς πάλαι ποτὲ οἱ πρόγονοι αὐτῶν. Ὅπως δήποτε δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος χαρᾶς καὶ ἀπολαύσεως, ἐὰν μὴ ὁ ἄνθρωπος ἐνίοτε καὶ ἐν μέσῳ τῶν πικροτάτων αὐτοῦ θλίψεων ἤγετο νὰ θεωρῇ τὸν βίον ἀπὸ τῆς ἧττον λυπηρᾶς αὐτοῦ ὄψεως. Πολλάκις τὸ ἥδη λῆγον ἔτος ὑπῆρξεν εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους σκληρὸν καὶ βαρύ, καὶ τὸ ἥδη προσερχόμενον δὲν προσέρχεται χωρὶς καὶ νὰ ἐμποιῇ ἀνησυχίαν τινά».

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω γεγραμμένων παρατίθεμεν τὰ ἑπόμενα, ληφθέντα ἐξ ἄρθρου δημοσιευθέντος διά τινος ἐφημερίδος τὴν ἑπομένην ἑβδομάδα τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων ἐν Λονδίνῳ.

«Ἐπειδὴ τὸ ἔτος τοῦτο συνέπεσε Κυριακὴν ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων, ἡ μεγάλη ἐθνικὴ ἑορτὴ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἰολανδίας (τῆς πρεσβυτεριανῆς Σκωτίας μὴ ἑορταζούσης τὰ Χριστούγεννα), παρετάθη πέρα τοῦ συνήθους. Τὸ Σάββατον οἱ μεγάλοι ἐμποροικοὶ οἶκοι ἀνέστειλαν τὰς ἐργασίας των ἐπαναλαβόντες αὐτὰς τὴν Τρίτην· τὸ παράδειγμα δὲ τούτων ἐμιμήθησαν τὴν Δευτέραν καὶ τὰ μικρότερα ἐμποροικὰ καταστήματα. Ὥστε τὸ ἔτος τοῦτο τριήμερος ἐγένετο ἀργία, καὶ ἐπειδὴ εἴθισται νὰ διέρχωνται τὰς ἡμέρας ταύτας ἐν ταῖς ἐξοχαῖς, τὸ Λονδῖνον ἀπέμεινεν ἔρημον πλέον τοῦ συνήθους. Ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἐφάνησαν αἱ ὁδοὶ τοῦ Λονδίνου ἔρημοι, ἀλλὰ λίαν πρωΐ πλῆθος λαοῦ κατέκλυσεν αὐτὰς ἑορτάσιμα ἐνδεδυμένον. Μιμικαὶ δὲ παραστάσεις καὶ ἄλλα νέα θεάματα παρίσταντο εἰς τὰ δεκατέσσαρα θέατρα τῆς πόλεως. Πᾶσαι δὲ αἱ οἰκίαι κατεκοσμοῦντο ὑπὸ κλάδων χαμαιδάφνης μετὰ τῶν ἐρυθρῶν αὐτῶν κόκκων. Πᾶν παιδίον κρατεῖ καὶ πορτοκάλλιον, αἱ δὲ οἰκογένειαι ἐν χορῷ περιπλανῶνται ἀνὰ τὰς ἐξοχὰς τερπόμεναι καὶ εὐθυμοῦσαι, καὶ τὴν ἑσπέραν ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῶν φαιδρῶν δαιτυμόνων περικυκλουμένης τραπέζης κεῖται μεγαλοπρεπῶς ὁ ἰνδικὸς ὄρνις καὶ ἡ *πουδίγγα*, τὰ ἐκ παραδόσεως ἀναπόφευκτα ταῦτα κοσμήματα τῆς ἑορτῆς. Τὰ ἀγγλικὰ σχολεῖα δύο ἔχουσι κατ' ἔτος διακοπὰς τῶν μαθημάτων, τὴν μὲν μακροτέραν τὸ θέρος, τὴν δὲ τὰ Χριστούγεννα, καὶ διὰ τοῦτο ἴσα ἴσα ἡ ἑορτὴ εἶνε οὐσιωδῶς οἰκογενειακὴ ἑορτή, διότι συναθροίζονται εἰς τὴν οἰκίαν τὰ πανταχόθεν διεσπαρμένα ἐν τοῖς σχολείοις παιδία. Εἶνε καὶ ἡ πρώτη τοῦ ἔτους καὶ ἡ δωδεκάτη νὺξ ἡμέραι σχολῆς, ἀλλ' αὗται εἶνε ἑορταὶ δευτερεύουσαι ὡς πρὸς τὰ Χριστούγεννα καὶ τὰς κατ' αὐτὰς τελουμένας οἰκογενειακὰς συναθροίσεις καὶ εὐωχίας, τὰ παντοῖα παιγνίδια καὶ τοὺς ποικίλους χοροὺς καὶ τὰς διασκεδάσεις. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὰ θρησκευτικὰ ἐν Ἀγγλίᾳ ἔθιμα ἀπαγορεύονται τὴν Κυριακὴν αἱ τοιαῦται διασκεδάσεις, ἀνεβλήθη ἡ τελετὴ τῶν Χριστουγέννων ἀπὸ τῆς 25 εἰς τὴν 26 τοῦ μηνός. Ἡ ἐπιοῦσα τῶν Χριστουγέννων ὀνομάζεται *ἡμέρα πυγμαχίας*, καὶ ὁ χύδην λαὸς τῆς Ἀγγλίας ἐπιδίδοται μετὰ χαρᾶς εἰς τοὺς προσφιλεῖς τούτους ἀγῶνας. Οἱ δὲ κύριοι συγχωροῦσιν εἰς τοὺς ὑπηρέτας νὰ μετέχωσι τῶν διασκεδάσεων τούτων. Καὶ ἕκαστον δὲ θέατρον τὴν ἡμέραν ταύτην παρέχει εἰς τοὺς θεατὰς αὐτοῦ καὶ νέαν τινὰ μιμικὴν παράστασιν, ἢ δρᾶμά τι ὑπόθεσιν ἔχον δημῶδες παραμύθιον ἢ δημώδη τινὰ παράδοσιν. Ὁσημέραι δὲ τὰ θεάματα ταῦτα γίνονται λαμπρότερα, αἱ σκηνικαὶ διακοσμήσεις ποικιλώτεραι, καὶ τὸ πλῆθος συνωθεῖται μετὰ μεγίστης προθυμίας πρὸ τῶν πυλῶν τῶν θεάτρων. Τὰ Χριστούγεννα ὡσαύτως εἶνε ἡ ἡμέρα τῆς ἐλεημοσύνης καὶ τῆς φιλοξενίας, καὶ αἱ ἐφημερίδες εἶνε μεσταὶ προσκλήσεων ὑπὲρ παντοίων ἀγαθοεργῶν σκοπῶν. Αἱ συνεισφοραὶ ἀφθονοῦσι, καὶ τὰ βαλάντια τῶν ἰδιωτῶν ἀφειδῶς ἀνοίγονται παρέχοντα τὸ ἀναλογοῦν μέρος εἰς τοὺς πένητας ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἐθνικῇ ἑορτῇ. Ὑπάρχει δὲ ἔθιμον νὰ διανέμωσι μικρά τινα δῶρα εἰς τοὺς ὑπηρετοῦντας, εἰς τοὺς γραμματοκομιστὰς κλπ. κλπ. Τούτου δ' ἕνεκα πλεῖστοι τῶν Ἄγγλων ἀπέρχονται τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς τὰς ἐξοχάς, ἵν' ἀποφύγωσι τὰς νενομισμένας ταύτας δαπάνας, καὶ μόνον ἐπανέρχονται εἰς Λονδῖνον ἀφ' οὗ αἱ κοινωνικαὶ σχέσεις ἐπαναλάβωσι τὴν συνήθη αὐτῶν φοράν».

Τέλος δὲν πιστεύομεν ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσαι θὰ μεμφθῶσιν ἡμᾶς ὡς μακρολογοῦντας, ἐὰν ὑποβάλωμεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν τὴν ζωηροτάτην, γραφικωτάτην ἅμα δὲ καὶ ἀληθεστάτην εἰκόνα τῶν Χριστουγέννων, ἥτις ἐγράφη ποτέ· ὀφείλεται δὲ ἡ εἰκὼν αὕτη εἰς τὴν ζωηρὰν καὶ πρωτότυπον γραφίδα τοῦ κ. Λουιμπλάν.

«Ὁ μὴ ἰδὼν τὰ ἐργαστήρια καὶ τὰ κρεοπωλεῖα τοῦ τόπου τούτου—μάλιστα τὰ κρεοπωλεῖα—τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων οὐδὲν εἶδε. Μὰ τὸ ναί, ἐὰν εἶνε ἀληθές, καθὰ βεβαιοῦσιν αἱ πιστεύουσαι ψυχαί, ὅτι προσεγγιζόντων τῶν Χριστουγέννων τὰ ἄλογα ζῷα λαμβάνουσιν αἴφνης τὸ δῶρον τοῦ λόγου, αἱ συνδιαλέξεις αὐτῶν περὶ τῆς τύχης, ἥτις τὰ ἀναμένει, θὰ εἶνε βεβαίως πολὺ λυπηραί, καὶ θὰ ἀνακοινῶσι πρὸς ἄλληλα λυπηρὰς σκέψεις, βλέποντα πόσον τῇ 20 Δεκεμβρίου λησμονεῖ εἰς ὅλος λαὸς τὴν σοφὴν ταύτην γνώμην τοῦ Σενέκα: *Μέγα τῆς ἐλευθερίας μέρος ἐστὶ τὸ κρατεῖν τῆς κοιλίας*, **Magna pars libertatis est bene moratus venter.**

»Ὁποῖα πελώρια τεμάχη κρέατος, ὕψιστοι θεοί! Ὁποῖα ὄρη αἱ μορρύτων κρεάτων! Ὁποία πολυτέλεια μεγαλοπρεπῶν ἐδωδίμων! Ὁποία λατρεία πρὸς τὸν βοῦν! Καὶ πῶς ἐννοεῖ τις ὅτι βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας κατέταξεν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἱπποτῶν τὴν βοείαν ῥάχιν! Ναί, ἀληθειαν λέγω, ἱπποτὴς εἶνε ἡ βοεία ῥάχις ἐνταῦθα, τιτλοφορουμένη *sir Λόρν* καὶ τὸν τίτλον τοῦτον ἔχει παρὰ Καρόλου τοῦ Β'.

»Ὑπάρχουσιν ἐν Ἀγγλίᾳ ἄνθρωποι καλλιεργοῦντες λάχανα; Οὐχί, ἐλπίζω, διότι οἱ τοιοῦτοι θὰ ἦσαν προδόται τῆς Πατρίδος. Ὅπως δήποτε ἡ 25 Δεκεμβρίου εἶνε ἡμέρα καταισχύνουσα αὐτούς. Διότι κατὰ μυριάδας μετρεῖσθε, ὦ ὑπερηφάνως ἐκτεθειμέναι πρὸ τῆς σαρκοβορωτάτης ἐν ἀνθρώποις φυλῆς, βόειαι κεφαλαί, ῥύγχη κάπρου, ἰνδικοὶ ὄρνιθες, πάπιαι, ὀρνίθια, ἀλεκτρυόνες, χῆνες, τέτρακες, πέρδικες, φασιανοί, χαραδριοί, λαγιδεῖς, ἀγριοπάπιαι, σκολόπακες, καὶ ὑμεῖς, ὦ ἰχθῦς παντοῖοι τό τε εἶδος καὶ τὸ μέγεθος, ὧν ἡ ἀπαρίθμησις θὰ κατεπόνει τὴν ὑπόμονον μεγαλοφυΐαν τοῦ Ὁμήρου!

»Ἀλλ' ἡ ὁμίχλη τῶν Χριστουγέννων καλύπτει τὴν γῆν. Ἀνατέλλει ἡ ἡμέρα τῆς γενικῆς γαστριμαργίας, ἡ μεγάλη ἡμέρα, ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἡ δυσπεψία ἀποτελεῖ μέρος τῶν ἐθνικῶν θεσμῶν. Ἵνα δὲ παρασκευασθῶσιν εἰς αὐτὴν ἀξιοπρεπῶς οἱ μᾶλλον προνοητικοὶ ἐφρόντισαν νὰ ἐφοδιασθῶσι διὰ καταποτίων πεπτικῶν, ἅτιν' ἀναγγέλλουσι διὰ τῶν ἐφημερίδων οἱ κ. κ. φαρμακέμποροι. Καὶ ἤδη δ' ὁ ἐχθρὸς δύναται νὰ ἔλθῃ· νὴ Δία, οὐδεὶς φοβεῖται αὐτόν!

»Ἐὰν δὲ καὶ σήμερον ἔτι χορεύωσι μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ πρότερον προθυμίας, ἐὰν ἡ «πυρὰ τῶν Χριστουγέννων» ὑπάρχῃ ὡς ἄλλοτε, ἐὰν τὰ κλεπτὰ φιλήματα συγχωροῦνται ἔτι, ἐὰν δηλ. οἱ ἄνδρες ἔχωσι τὴν ἄδειαν νὰ ἀσπάζωνται τὰς γυναῖκας, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, δὲν δύναμαι νά το βεβαιώσω. Ἴσως οὐχί. Ἀλλὰ περὶ τῶν τιμῶν ὅμως τῶν ἀπονεμομένων εἰς τὸν βοῦν, τὸν ἰνδικὸν ὄρνιν καὶ τὴν σεβασμίαν *πουδίγγαν* οὐδὲν ἀπώλεσεν ἐκ τῆς δυνάμεώς της ἡ παράδοσις, οἱ υἱοὶ εἶνε ἄξιοι τῶν πατέρων. Ὅσην πουδίγγαν καταβροχθίζουσιν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν ὡρισμένῃ τινὶ ὥρᾳ, θὰ ἠδύνατο νὰ καταπλήξῃ καὶ τὸν ἀδδηφαγότατον γίγαντα.

»Ἀλλὰ τὰ Χριστούγεννα ἔχουσι καὶ τὴν λεπτὴν καὶ ἐπαγωγὸν αὐτῶν ὄψιν, τὴν οἰκογενειακὴν ἀγάπην. Τὴν ἡμέραν ταύτην βρέχει παιγνίδια καὶ τὰ παιδία εἶνε κύριοι τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων. Εἶνε ἡ σειρά των νὰ διοικήσωσι! Ἐναβρυνόμενα ἐπὶ τῇ ὑπὸ τῶν γηραιῶν γονέων των ἀναγνωριζομένῃ ἐξουσίᾳ καὶ τὰς χεῖρας ἔχοντα μεστὰς θησαυρῶν, ἔχουσι μυρίους ὅσους λόγους εὐχαρίστους ἵνα πιστεύωσιν ὅτι τὰ ἀγαπῶσι πλέον τοῦ συνήθους, καὶ ὠφελοῦνται τῆς περιστάσεως ταύτης, ἄριστα ποιοῦντα.

»Μετὰ τὰς μεγάλας χαρὰς καὶ τέρψεις ἔρχονται αἱ μικραὶ ἐνοχλήσεις. Τίς κρούει τὴν θύραν; Ὁ γραμματοκομιστὴς εὐχόμενος «καὶ εἰς ἔτη πολλά». Ἔχει καλῶς· οὐδεὶς ἀγνοεῖ τί σημαίνει ἡ εὐχὴ αὕτη.

Ἔρχεται ἔπειτα ὁ γαλακτοπώλης, ἔπειτα ὁ

ὑπηρέτης τοῦ ἀρτοπώλου, ὁ τοῦ κρεοπώλου, ὁ τοῦ ὀψοπώλου, ἔπειτα ὁ καπνοδοχοκαθαριστής, ὁ ὁδοκαθαριστής, ἔπειτα ὁ τυχὼν ὕπωχρος ἐπαίτης.

Καὶ αὐτοὶ δὲ τολμῶσι νὰ ἐμφανίζωνται τείνοντες τὴν χεῖρα, οἵτινες ἑβδομάδα ὅλην ἐθεώρησαν εὐάρεστον καὶ ὅσιον νὰ σας ἀφυπνίζωσι παιανίζοντες ὑπὸ τὰ παράθυρά σας· καὶ ὁποία μουσική! ἀλλὰ δὲν πειράζει· πρέπει πάντες οἱ ἄνθρωποι νὰ ζήσωσι. Καὶ ἐὰν ἡ κοινωνία σύγκειται ἐκ δύο τάξεων, τῶν ἐχόντων πλείονα ἐδέσματα ἢ ὄρεξιν, καὶ τῶν ἐχόντων πλείονα ὄρεξιν ἢ ἐδέσματα, τί ἔχουσιν οἱ πρῶτοι νὰ παραπονεθῶσι; Μὴ γὰρ δὲν εἶνε προδηλότατον ὅτι ἡ εὐθυμία τοῦ πτωχοῦ αὐξάνει τὴν εὐπορίαν τοῦ πλουσίου;

Πρὸς δὲ τούτοις τὴν δευτέραν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων ἄρχονται τὰ μιμικὰ θεάματα· εἶνε ἡ ὥρα τοῦ ἀσβέστου γέλωτος, καὶ οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ γελῶσιν ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ οἱ ἄνθρωποι ὅσον ἐν Ἀγγλίᾳ. Χαίρετε, τραγῳδίαι καὶ κωμῳδίαι, δράματα καὶ μελοδράματα! Χαῖρε, Σαιξπῆρε! Ἐπὶ ἓξ ἑβδομάδας ἐν πᾶσι τοῖς θεάτροις τῆς Ἀγγλίας θὰ βασιλεύωσιν οἱ γελωτοποιοὶ καὶ θὰ παρίστανται θαυματουργίαι περιέχουσαι λιτανείας γιγαντιαίων προσωπιδοφόρων, θεαινῶν κρεμαμένων μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὅ τι ἀλλόκοτον δύναται νὰ ἐπινοήσῃ νοῦς ἀνθρώπου καὶ ὅ τι φανταστικὸν καὶ λαμπρὸν ἡ τέχνη τοῦ σκηνογράφου.

»Τὸ θέαμα τοῦτο, πάντοτε τὸ αὐτό, πάντοτε νέον, ἔχει παρὰ τοῖς Ἄγγλοις θέλγητρόν τι, οὗ τὴν δύναμιν δὲν δύναμαι νὰ παρασήσω ἄλλως ἢ παραβάλλων αὐτὸ πρὸς τὸ μυστηριῶδες, ἐπιβάλλον, αἰώνιον θέλγητρον τοῦ θεάματος τῶν νευροσπάστων. Ἐπὶ ἓξ ἑβδομάδας, λέγω, τὰ θέατρα θὰ βρίθωσιν ἀνθρώπων συνωστιζομένων καὶ συγκρουομένων πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτῶν. Τινὲς πάππποι καί τινες μάμμαι ἠθέλησαν νά με πείσωσιν ὅτι ἐπορεύοντο εἰς τὸ θέατρον χάριν τῶν παιδίων των, ἀλλ' ἐγὼ τοὺς συνέλαβον, τοὺς ὑποκριτὰς, διασκεδάζοντας πρὸς ἴδιον λογαριασμὸν —μετὰ πλείστης ὅσης φιλοπατρίας, ἐννοεῖται— καθ' ὅσον τὰ μιμικὰ θεάματα ἔχουσι χαρακτῆρα ἐθνικόν, ὡς καὶ ἡ *πουδίγγα*.

»Ἰδοὺ τί ἐστι Χριστούγεννα. Τὸ πάντων δὲ δεινότατον εἶνε τὸ νὰ μὴ ἔχῃ τις τὰ παιτούμενα πρὸς παρασκευὴν ἀξιολόγου γεύματος τὴν 25 Δεκεμβρίου. Ἔχω ἐνώπιόν μου ἐπιστολὴν σταλεῖσάν μοι κατ' αὐτὰς ὑπὸ ἀνεστίου τινός· ἐκ τῶν μυρίων ὅσων λόγων, πάντων ἀποχρώντων φεῦ! ἵνα ἐφαρμοσθῇ εἰς αὐτὸν τὸ ἅγιον ῥῆμα «Βοηθεῖτε ἀλλήλοις», ὁ μόνος λόγος ὃν αὐτὸς ἐθεώρησεν ὡς πλείονος λόγου ἄξιον καὶ συγκινητικώτερον, ἦτο οὗτος: «Θὰ διέλθω τὰ Χριστούγεννα ἄνευ χαρᾶς καὶ εὐωχίας, ἐὰν δὲν με βοηθήσητε».

»Τὴν δύναμιν δὲ τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου τοσοῦτον καλῶς ἐννοοῦσιν ἐν Ἀγγλίᾳ, ὥστε θαυμαστὸν ὄντως εἶνε τὸ νὰ ἴδῃ τις μετὰ πόσης σπουδῆς καὶ προθυμίας λύονται τὰ βαλάντια τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων. Οἱ πάντοτε ἐλεήμονες Ἄγγλοι γίνονται δὶς τοιοῦτοι τὴν ἐποχὴν ταύτην. Καὶ ἀγνοῶ μὲν ἐὰν ἡ γενναιότης αὕτη πηγάζει ἐκ τοῦ στομάχου μᾶλλον, ἀλλ' ὅ τι γινώσκω καλῶς εἶνε ὅτι ἐκ τῶν Χριστουγεννικῶν ἐκείνων τραπεζῶν πίπτουσι κατ' ἔτος ἄφθονα ψιχία εἰς παρηγορίαν τοῦ Λαζάρου».

Π. Ι. Φ.

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγέννων αἱ ὁδοὶ τῶν γερμανικῶν πόλεων προσλαμβάνουσι φαιδρὰν, ὅλως ἔκτακτον ὄψιν. Κίνησίς τις ἀσυνήθης παρατηρεῖται, ἐπὶ δὲ τῶν χιονοσκεπῶν πεζοδρομίων χιλιάδες μικρῶν ἢ μεγάλων κλάδων βελονοφύλλων δένδρων, ἐλατῶν ἰδίως καὶ πιτύων, πεφυτευμένων ἐπιμελῶς ἐν πηλίναις γάστραις, ἢ καὶ δενδρύλλια σὺν αὐταῖς ταῖς ρίζαις, ἐκτίθενται πρὸς πώλησιν, χλοάζοντα καὶ δροσερά. Ἑκάστη οἰκογένεια θἀγοράσῃ ἓν τούτων, ἵνα, κοσμήσασα αὐτὸ καταλλήλως, ἑτοιμάσῃ τὸ *Δένδρον τῶν Χριστουγέννων*.

Τὴν ἑσπέραν τῆς ἑορτῆς τὸ δένδρον εἶναι ἐστημένον παρὰ τὴν ἑστίαν, ἀκτινοβολοῦν ἐκ τοῦ φωτὸς πολυαρίθμων μικρῶν πολυχρώμων κηρίων, ἐπιτηδείως προσδεδεμένων εἰς τοὺς κλάδους αὐτοῦ. Ταινίαι καὶ σημαῖαι μικροσκοπικαί, ἐπίχρυσα μῆλα καὶ κάρυα, ἀμυγδαλωτά, σακχάρινοι ἀνθρωπίσκοι, τεμάχια χάρτου χρωματιστοῦ, κορινίσκοι πλήρεις σταφίδων καὶ ἄλλων τρωγαλίων, πολλάκις δὲ καὶ πολύτιμα μικρὰ κοσμήματα, στολίζουσι τὸ δένδρον, μεταχηματίζοντα αὐτὸ εἰς φωτοβόλον γραφικὴν πυραμίδα. Κάτωθεν, παρὰ τὰς ρίζας, ἐκτίθενται τὰ μεγαλείτερα καὶ βαρύτερα δῶρα, ἅτινα κομίζει εἰς τὰ παιδία, καὶ εἰς τοὺς πρεσβυτέρους ἀκόμη, ὁ σακχάρινος νήπιος Χριστὸς, ὁ κοσμῶν τὴν κορυφὴν τοῦ δένδρου.

Τὸ ἔθιμον τοῦτο εἶναι τὰ μέγιστα διαδεδομένον οὐ μόνον καθ' ἅπασαν τὴν Γερμανίαν καὶ τὰς γερμανικὰς χώρας, ἀλλὰ καὶ ὁπουδήποτε εὑρίσκεται οἰκογένεια γερμανική. Ἐν αὐτῇ τῇ Κριμαίᾳ καὶ πρὸ τῶν Παρισίων, ὑπὸ τὸν κρότον τῶν τηλεβόλων, οἱ Γερμανοὶ δὲν παρημέλησαν νὰ τελέσωσι περὶ τὸ δένδρον τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων, καὶ νὰ διανείμωσιν ἀλλήλοις τὰ δῶρα, ἅτινα οἱ λατινικοὶ λαοὶ καὶ ἡμεῖς συνειθίζομεν νὰ δίδωμεν κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους.

Πρὸ τεσσάρων περίπου δεκαετηρίδων τὸ ἔθιμον ἐπεξετάθη βαθμηδὸν εἰς Οὐγγαρίαν καὶ εἰς ἄλλας χώρας τοῦ αὐστριακοῦ κράτους, ὅπου πρότερον ἦν καθ' ὁλοκληρίαν ἄγνωστον. Σχεδὸν δὲ ταὐτοχρόνως εἰσήχθη διὰ μὲν τῆς δουκίσσης τῆς Αὐρηλίας εἰς Παρισίους, διὰ δὲ τοῦ βασιλέως Λεοπόλδου τοῦ Α' εἰς Βρυξέλλας, καὶ διὰ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλβέρτου, τοῦ συζύγου τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας, εἰς Ἀγγλίαν· ἐν τῇ χώρᾳ μάλιστα ταύτῃ τοῦ σιδήρου καὶ τῶν μηχανῶν τὸ γερμανικὸν δένδρον τελειοποιηθὲν κατεσκευάσθη μετάλλινον, ἀντὶ κηρίων ἔχον πολλάκις ράμφη φωταερίου, ὄντων ἔνδοθεν κοίλων τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν κλάδων αὐτοῦ.

Ὀλίγῳ πρότερον τὸ δένδρον εἶχεν εἰσαχθῆ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις ἐν Πετρουπόλει· ἐν δὲ ταῖς πόλεσι τῆς Δανίας, τῆς Σουηδίας καὶ τῆς Νορβηγίας ἦν πιθανῶς ἐν χρήσει κατὰ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος.

Ἀλλὰ τὸ ἔθιμον τοῦτο εἶναι ὅλως ἄγνωστον ἐν Ἰσλανδίᾳ, τῇ παλαιᾷ κοιτίδι τῆς θρησκείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν γερμανικῶν ἐθνῶν, ἔνθα τοὐναντίον κατὰ τὰ Χριστούγεννα διετηρήθησαν πολλαὶ συνήθειαι, λείψανα ἐθνικῶν τελετῶν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἀρτιγενοῦς ἡλίου καὶ τοῦ χειμερινοῦ ἡλιοστασίου. Ἐκ τούτου δὲ δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν οὐχὶ εἰς τὴν παλαίγονον τῶν Ἐδδῶν θρησκείαν, ἀλλ' εἰς τὸν χριστιανικὸν μεσαίωνα· καὶ τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον οὐδὲν τεκμήριον ἔχομεν περὶ τῆς παλαιότητος τοῦ ἐθίμου. Ἀπορεῖ τις βεβαίως μανθάνων ὅτι τὸ νῦν πανταχοῦ σχεδὸν τῆς γῆς κοινὸν καὶ γνωστότατον δένδρον τῶν Χριστουγέννων, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐν εὐαρίθμοις μόνον γερμανικαῖς χώραις συνειθίζετο, καὶ μόλις κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν ἐπεξετάθη ἐπὶ τοσοῦτον. Κατ' ἀσφαλεῖς ὅμως μαρτυρίας ἦν γνωστὸν κατὰ τὴν δεκάτην ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα, ἔκ τινων δὲ δεδομένων ἀνάγουσιν αὐτὸ καὶ μέχρι τῆς δεκάτης πέμπτης, ἤτοι πρὸ τῆς ἐποχῆς τῆς μεταρρυθμίσεως.

Ὡς τινες ὑποθέτουσι, τὸ δένδρον τῶν Χριστουγέννων οὐχὶ ἀσήμαντον ἔχει σχέσιν μὲ τὴν προσφιλῆ εἰς ἐκκλησιαστικοὺς συγγραφεῖς τοῦ μεσαίωνος παρομοίωσιν τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸ ἐν τῷ παραδείσῳ δένδρον τῆς ζωῆς. Εἰς τὸ δένδρον τοῦτο ἀναφέρονται πολλαὶ παραδόσεις δημοτικαί τε καὶ μή, συνδέουσαι τὸν σταυρὸν μετὰ τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς, καὶ ἀποτελοῦσαι κυκεῶνα αὐτόχρημα, ἐν ᾧ συγχέονται καὶ πολλάκις ἐν μέρει συνταυτίζονται, ὁ Χριστὸς, τὸ ξύλον τῆς γνώσεως καὶ τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ. Ἐκ τῆς ἐπενεργείας τοιούτων ἰδεῶν ἐν τοῖς μυστηρίοις τοῦ μεσαίωνος, παριστανομένου τοῦ μυστηρίου τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως σχεδὸν πάντοτε ἐστήνετο ἐπὶ τῆς αὐτοσχεδίου σκηνῆς δένδρον τι ἢ θάμνος, ὁπόθεν ἴσως παραπλήσιον ἔθιμον εἰσεχώρησε καὶ εἰς τὰς οἰκογενειακὰς τελετάς.

Ἀλλὰ καὶ τὴν ἐθνικὴν ἀρχὴν τοῦ ἐθίμου ὑποστηρίζουσί τινες, διατεινόμενοι ὅτι τὸ δένδρον τῶν Χριστουγέννων, παριστῶν τὸν χειμῶνα, σχετίζεται μετὰ τοῦ κοινοτάτου ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην ἐθίμου τῶν δένδρων τοῦ Μαΐου, συμβολικῶν παραστάσεων τοῦ ἔαρος καὶ τοῦ ἀνδρωθέντος ἡλίου.

Ἐν Μονάχῳ, 25 Δεκεμβρίου 1879. **Π.

ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΔΙΑ... ΚΛΕΙΔΟΚΥΜΒΑΛΟΥ

Ἐσχάτως ἐν Ῥώμῃ δύο μουσικοί, φίλοι ἐπιεικέστατοι, διαλεγόμενοι ἔν τινι λέσχῃ, ἤρισαν ἐπὶ μικρᾷ κατ' ἀρχὰς ἀφορμῇ, τοσοῦτον δὲ κατὰ μικρὸν ἐθυμώθησαν, ὥστε προεκάλεσαν ἑκάτερος τὸν ἕτερον εἰς μονομαχίαν. Οἱ φίλοι των, κηδόμενοι περὶ τῆς σωτηρίας ἀμφοτέρων, ἐπειράθησαν νὰ τοὺς διαλλάξωσιν, ἀλλὰ μάτην· κατώρθωσαν ὅμως νὰ τοῖς ἐπιβάλωσι τοὐλάχιστον ἀναίμακτον διαγωνισμόν, τὸν διὰ κλειδοκυμβάλου. Ἑκάτεροι ὤφειλον συγχρόνως νὰ παίζωσιν ἐπὶ ἰδίου ὀργάνου, νὰ μὴ καταβιβάσωσιν ἐπὶ μηδεμιᾷ αἰτίᾳ τοὺς δακτύλους ἀπὸ τῶν πλήκτρων τοῦ κλειδοκυμβάλου, νὰ τρώγωσι δὲ ἢ νὰ πίνωσιν, ἐὰν εἶχον χρείαν, διὰ ξένης χειρός· ὁ μακρότερον εἰς τὸ ἀδιαλείπτως παίζειν ἐγκαρτερήσας, θὰ ἐκηρύσσετο νικητής. Ἄθλον ὡρίσθη τὸ μελόδραμα *Τροβατόρε* τοῦ Βέρδη, ὅπερ ἔμελλε νὰ παιχθῇ τρὶς καὶ τετράκις ὁλόκληρον μέχρι παντελοῦς ἀπαυδήσεως. Μετὰ δώδεκα ὥρας ψυχικῆς ταραχῆς καὶ μουσικοῦ διαγωνισμοῦ τὰ πρόσωπα τῶν διαμαχομένων ἐγένοντο ἐρυθρὰ ὡς τὸ πῦρ, οἱ ὀφθαλμοί των ἐξέκυψαν ἀπὸ τῶν κοιλωμάτων, αἱ χεῖρές των ἐξωγκώθησαν, αἱ δὲ παραινέσεις καὶ ἱκεσίαι τῶν μαρτύρων δὲν ἴσχυσαν νὰ τοὺς συμφιλιώσωσι. Μετὰ 22 ὥρας ὁ ἕτερος, βαρὺ καὶ βύθιον στενάξας, ἔπεσε χαμαὶ ἀναίσθητος.

Γνῶμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιοῦ.]

332.

Καὶ δι' αὐτὰς τὰς γυναῖκας ἄβυσσος εἶναι ἡ ἐρωτικὴ αὐτῶν τέχνη.

333.

Ἡ ἄκρα πρὸς ἄνδρα γυναικὸς αὐστηρότης δὲν εἶναι ἀπεχθείας ἀμέτοχος.

334.

Αἱ γυναῖκες τοῦ μὲν ἔρωτος δύνανται νὰ παραιτηθῶσι, τῶν δὲ ἐρωτικῶν τρόπων οὐδόλως.

335.

Ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ ἔρωτος ἡ ἀπάτη σχεδὸν πάντοτε ὑπερακοντίζει τὴν περὶ αὐτῆς ὑποψίαν.

336.

Ὑπάρχει ἔρωτος εἶδος, οὗ ἡ ὑπερβολὴ πᾶσαν ἀποβάλλει ζηλοτυπίαν.

337.

Συμβαίνει εἰς τὰ προτερήματα ὅ, τι καὶ εἰς τὰς αἰσθήσεις. Οἱ ὅλως αὐτῶν ἐστερημένοι οὔτε

νὰ διακρίνωσιν οὔτε νὰ ἐννοήσωσι τὴν στέρησιν ταύτην δύνανται.

338.

Τοῦ μίσους τὸ ἔπακρον καταβιβάζει τὸν ἄνθρωπον κατωτέρω τῶν ὑπ' αὐτοῦ μισουμένων.

339.

Ἡ συναίσθησις τῶν εὐτυχημάτων καὶ τῶν δυστυχημάτων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν οἴησιν αὐτοῦ εἶναι ἀνάλογος.

340.

Τῶν πλειοτέρων γυναικῶν ἡ ἀγχίνοια χρησιμεύει πρὸς ἐνίσχυσιν μᾶλλον τῆς παραφροσύνης, ἢ τῆς φρονήσεως αὐτῶν.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Τῷ 1848 ὁ ῥῶσσος ὑπουργὸς Περόβσκης συνέστησε τῷ αὐτοκράτορι Νικολάῳ τὸν πρόεδρον τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τμήματος, αὐλικὸν σύμβουλον Κλουβένσκην, ὡς ἄξιον νὰ τιμηθῇ δι' ἑνὸς τῶν ἀνωτέρων ῥωσσικῶν παρασήμων. «Δὲν εἶνε ἆρά γε πρώϊμος ἡ τιμὴ αὕτη;» ἠρώτησεν ὁ αὐτοκράτωρ· «οὐχί, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίνατο ὁ Περόβσκης· εἶνε ὁ *ἀδάμας* ἀνὰ μέσον τῶν ὑμετέρων ὑπαλλήλων». Κατόπιν ἐγένετο γνωστόν, ὅτι ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τμήματος ὁ Κλουβένσκης εἶχεν ἰδιοποιηθῆ 156,000 ῥουβλίων. Μιᾷ τῶν ἡμερῶν προσῆλθε τῷ αὐτοκράτορι ἕτερος ὑπουργός, κομίζων βαρυτίμους ἀδάμαντας πρὸς ἐκλογὴν καὶ ἀγορὰν χάριν τῆς μελλονύμφης τοῦ μεγάλου δουκὸς Κωνσταντίνου, ἀδελφοῦ τοῦ νῦν αὐτοκράτορος· ὁ δὲ Νικόλαος εἶπεν αὐτῷ: «στείλατε πρότερον τούτους τοὺς ἀδάμαντας τῷ Περόβσκῃ, διότι αὐτὸς εἶνε ὁ πρώτιστος τῶν ἀδαμαντογνωμόνων».

***

Ἐν τινι χορῷ ἐν ᾧ εὐτραφὴς κυρία ἐχόρευε *βάλς* μετὰ μεγίστης εὐστροφίας, κύριός τις προσέκλινεν εἰς τὸ οὖς τοῦ γειτονός του καὶ δεικνύων αὐτῷ τὴν ὁλοστρόγγυλον χορεύτριαν ἐψιθύρισε:

— Καὶ ἔπειτ' ἀπορεῖς πῶς ἡ γῆ περιστρέφεται!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Αἱ γυναῖκες εἶνε ὡς αἱ ψυγαὶ (πεταλοῦδες)· συλλαμβάνονται διὰ τῆς λάμψεως (Βύρων).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τί καλὰ προοδεύει ἡ Ἀμερική! Ἐκ τινος ἐφημερίδος («Ausland») μανθάνομεν ὅτι ἄρχοντές τε καὶ ἀρχόμενοι οἱ Ἀμερικανοὶ ἐπιδίδονται εἰς τὴν μέθην, ἥτις ἀφανίζει αὐτούς. Κατὰ τὴν ἄρτι ἐκδοθεῖσαν ἐπίσημον ἔκθεσιν κατηναλώθησαν τὸ ἔτος 1878 πνευματώδη ποτά, πόσα νομίζετε; 317,565,600 γαλόνια, τουτέστι *ἓν καὶ ἥμισυ δισεκατομμύριον* λίτραι, ἀξίας 596,000,000 δολλαρίων, ἤτοι 2,970,000,000 νέων δραχμῶν! Τὸ δὲ μάλιστα λυπηρὸν εἶνε ὅτι εἰς τὸ ἀνίατον τοῦτο πάθος εἶνε ἐπιῤῥεπέστατοι οἱ τὰ πολιτικὰ πράττοντες, οἵτινες καὶ ἀποθνήσκουσι θύματα τῆς μέθης γινόμενοι. Ἐφημερίς τις (Ilinois Staatszeitung) ἀναφέρει ὅτι πρὸς ἑνὸς ἔτους συγγραφεύς τις προέτεινεν εἰς τὸν ἐκδότην αὐτῆς νὰ καταχωρίσῃ εἰκόνας βιογραφικὰς πολιτικῶν τε καὶ ἄλλων ἐπισήμων ἀνδρῶν, οἷον στρατηγῶν, μελῶν τῆς συνελεύσεως, ἐξόχων συγγραφέων κλπ. κλπ. Ἀλλ' ἀπεποιήθη νὰ τὰς καταχωρίσῃ, διότι πᾶσαι αἱ βιογραφίαι αὗται ἐπερατοῦντο κατὰ τὸν αὐτὸν πάντοτε τρόπον, τουτέστι πάντες οἱ βιογραφούμενοι εἶχον ἀποθάνει ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς νόσου, ὑπὸ τῆς μέθης, καὶ ἦσαν οὗτοι οὐχὶ τυχαῖοί τινες, ἀλλ' ἄνδρες τῶν ἐπισημοτάτων!

Τί ἐστιν ἄνθρωπος; Τὸν ἄνθρωπον ἐκάλουν οἱ Αἰγύπτιοι λαλοῦν ζῶον, ὁ Μωϋσῆς εἰκόνα Θεοῦ, ὁ Αἰσχύλος ὄναρ ἀμερόφαντον, ὁ Σοφοκλῆς εἴδωλον, ὁ Πλωτῖνος κύριον παντὸς ἀγαθοῦ, ὁ Σωκράτης μικρὸν θεόν, ὁ Πίνδαρος ὄναρ σκιᾶς, ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ὀσσιὰν φύλλον δένδρου, ὁ Ἰὼβ υἱὸν σποδοῦ, ὁ Ἡρόδοτος συμφορὰν, ὁ Κικέρων ζῶον λογικόν, ὁ Πλάτων ὄργανον συνεργὸν τῇ Θεότητι, ὁ Ῥίχτερ ἡμίθεον, ὁ Σχίλλερ δεσπότην τῆς φύσεως τῶν ὄντων, ὁ Γκαῖτε μικρὸν ἐπὶ γῆς θεόν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1873 ἡ διὰ γραμμάτων ἐπικοινωνία ἀπανταχοῦ τῆς ὑφηλίου ἀνέβη εἰς 3,300 ἑκατομ. ἐπιστολῶν, ἤτοι εἰς 9,250,000 καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Εἷς Ἀναγνώστης.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Συνδρομήτρια τῆς *Ἑστίας* ἐκοινοποίησεν αὐτῇ τὴν ἑπομένην ὁδηγίαν τοῦ καθιστᾶν τρυφερὸν τὸ κρέας γραίας ὄρνιθος: Ἐντὸς μεγάλου πηλίνου δοχείου πλήρους ψυχροῦ ὕδατος ἐνέχοντος στάκτην ἐκ ξύλου ἐνθέτετε τὴν ὄρνιθα ἀμάδητον καὶ ἀφίνετε αὐτὴν ἐπὶ 24 ὥρας. Κατόπιν ἐξάγετε αὐτὴν, πλύνετε καλῶς, τίλλετε καὶ ἀφοῦ ἀφαιρέσητε τὰ ἐντόσθιά της, κρεμᾶτε αὐτὴν εἰς τὸν ἀέρα ἐπὶ 24 πάλιν ὥρας. Ἐὰν κατόπιν βράσητε αὐτὴν ἐπὶ ἓν τέταρτον μόνον ὥρας ἐντὸς ὕδατος ἁλατισμένου, τὸ κρέας τῆς ὄρνιθος ἔσαι τρυφερώτατον ἵνα παρασκευασθῇ κατὰ τὴν ἀρέσκειάν σας.

Τῇ 31 Δεκεμβρίου 1879 λήγει τὸ τέταρτον ἔτος τῆς Ἑστίας. Ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὴν Ἑστίαν καὶ κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος, παρακαλοῦνται ν' ἀποστείλωσι πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς, πρὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1880, τὸ τίμημα τῆς συνδρομῆς, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΑΘΗΝΗΣΙ—ΤΥΠΟΙΣ ΚΕΡΙΝΝΗΣ, ΟΔΟΣ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΙΟΥ, 15